

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΕΤΟΣ ΚΖ' (27)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 320
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2005

27 χρόνια με «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Με την είσοδο στο 2005 «Το ΖΑΓΟΡΙ μας», γιορτάζει τα 27 χρόνια ζωής, με το πατροπαράδοτο κόψιμο της πίτας όπως κάθε χρόνο. Δεν θα επαναληφθούμε εξιστορώντας την πορεία του αυτά τα χρόνια.

Απλά, γι' ακόμα μια φορά με την ευκαιρία του ΝΕΟΥ ΧΡΟΝΟΥ θέλουμε να εκφράσουμε τη συγκίνηση και τις ευχαριστίες μας σε όλους όσους στήριξαν και στηρίζουν αυτή τη φωνή του Ζαγορίου.

Και είναι πολλοί αυτοί και κάθε χρόνο γίνονται περισσότεροι. Το έργο και η προσφορά του μικρού αυτού περιοδικού σήμερα ίσως να μην αποτιμάται στις πραγματικές του διαστάσεις, είμαστε όμως βέβαιοι πως μελλοντικά όταν το σήμερα θ' αποτελεί παρελθόν, για όσους αυτό το σήμερα δεν το βίωσαν «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» με τις χιλιάδες σελίδες του θ' αποτελεί πλούσια πηγή της Ιστορικής και πολιτιστικής πορείας του τόπου μας.

Ο συσσωρευμένος αυτός θησαυρός των 26 χρόνων συγκινεί

και εμάς τους ίδιους που βιώνουμε καθημερινά αυτή την όμορφη περιπέτεια, όταν ξεφυλλίζουμε τους τόσους χρυσόδετους τόμους στη βιβλιοθήκη μας. Και το μόνο που ευχόμαστε είναι η συνέχεια και η μακροήμερευσή του. Μ' αυτά τα συναισθήματα κόψαμε και φέτος στα «Λιθαρίσια» την 26η πίτα μας.

Χαρήκαμε την παρουσία όλων στη σεμνή γιορτή καθώς και των τριών Δημάρχων μας και της Διοίκησης του αδελφού Σωματείου του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγοριτών. (Φωτογραφικό ρεπορτάζ στις μέσα σελίδες).

Αταλάντευτη επιδίωξη του περιοδικού μας είναι η στενή συνεργασία και συμπόρευση όλων των Ζαγοριτών και των φορέων τους. Στο πλαίσιο αυτής της αντίληψης με χαρά ανακοινώνουμε ότι ο φετινός χορός στις μέρες των Αποκριών θα γίνει από κοινού (συγκεκριμένα στις 11 Μαρτίου Παρασκευή).

Λεπτομέρειες στο φύλλο του Φεβρουαρίου.

Αντά. Καλή Χρονιά!

«Ζ»

Σ Α Β Β Α Τ Ο											
ΕΤΟΣ 2005				1	Κ Α Τ Η Ν Η						
ΜΗΝ 1 - ΕΒΔ 1					2	3	4	5	6	7	8
Η Α Ι Ο Υ					9	10	11	12	13	14	15
ΑΝΑΤΟΛΗ 741					16	17	18	19	20	21	22
ΔΥΤΙΕΣ 516					23	24	25	26	27	28	29
ΣΕΛΗΝΗ 21 ΗΜ.					30	31					
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ											
SATURDAY 001 - 364				JANUARY							
† Περιτομή Ιησού Χριστού, Βασιλείου μεγάλου (ΑΡΓΙΑ)											
Για το Νέο Έτος											
2005											
Τις καλύτερες μας Ευχές											

Χρονογράφημα

Το καλωσόρισμα του 2005

Σταύρου Συκιώτη

... λέγοντας. Και τι μένει τέλος; Αυτό που λέμε, γενικά, ιστορία, μνήμη ή στον αναμενόμενο χρόνο προσωπική, προγραμματισμός, προσδοκία...

Ένας καινούργιος χρόνος, όπως γράψαμε στο φύλλο του Δεκεμβρίου, μας προσφέρει, ψυχολογικά, ανανεωμένα συναισθήματα προσδοκίας, ελπίδας, αισιοδοξίας κλπ. Όλοι μας περιμένουμε το καλύτερο και το ευχόμαστε. Όλοι ξορκίζουμε την κακοδαιμονία, τη μιζέρια, τα προβλήματα της υγείας μας και τόσα άλλα ανάποδα. Κι' όλοι μας, σπρωγμένοι απ' την ελπίδα περιμένουμε να καλωσορίσουμε τον πρώτο και ευτραφή αριθμό ενός μεγάλου λαλείου (Εθνικό, Κρατικό, ΟΠΑΠ). Έλα που, στις χιλιάδες τζογαδόρους, αφού όλοι έχουν την ίδια προσδοκία, μονάχα ένας θα είναι ο τυχερός; Θέμα, λοιπόν, πιθανοτήτων. Έτσι κάπως, ψυχολογικά, εκμεταλλευόμαστε την πρωτοχρονιά για να το ρίξουμε στην τράπουλα ή άλλης μορφής τζόγο και να δώσουμε μαγικές ιδιότητες στο φλουρί της βασιλοπίας ή τα ποικίλα «γούρια» που επινοήσαμε γι' αυτό. Ο άνθρωπος μπρος στο φάσμα της ζωής και τα ανυπέρβλητα, συνήθως, προβλήματα επιβιώσής του, αισθάνεται τη μικρότητά του κι' αναζητεί να «γαντζωθεί» έστω και σε μαγικά ερεί-

σματα. Προσφέρουν κι' αυτά δύναμη ή ψυχολογική ενθάρρυνση.

Η ζωή είναι «μπαχτσές που έχει απ' όλα». Στις φετινές γιορτές, σε δυο πράγματα μπορούμε να σταθούμε:

Το πρώτο είναι η φαντασμαγορική έκταση του θαύματος που χαρακτηρίζει ήδη τις γιορτές. Αρχίζει στα μέσα Νοεμβρίου για να τελειώσει στις 10 Γενάρη. Από χρόνια τώρα έχει παραμεριστεί η θρησκευτική πνευματικότητα που εκφράζουν οι γιορτές των Χριστουγέννων, δηλ. η Γέννηση του Χριστού-Θεού και της Χριστιανικής θρησκείας και η απαξίωση μιας κύριας αγίας μορφής του Χριστιανισμού του Μεγ. Βασιλείου. Ένας ο Μεγ. Βασίλειος, χιλιάδες οι σημερινοί μικροί ή μεγάλοι Αγιο-Βασίλιδες που διατρέχουν «τας ρύμας και τας αγνιάς» των πόλεων θορυβωδώς και άκομψοι.

Η υλιστική αντίληψη του ανθρώπου, εγκλωβισμένοι στη μέγγενη των καναλιών της τηλεόρασης και την απληστία του καταναλωτισμού, τον απομακρύνει, προοδευτικά, απ' αυτήν την πνευματικότητα, την παράδοση, τα ευγενή του συναισθήματα, τη σχέση του με τους συνανθρώπους. Φέτος, μάλιστα, με την επέλαση της πληθώρας και ποικιλότητας των Κινέζικων λαμπριών που «έζωσαν» σπίτια, μπαλκόνια,

πλατείες, δέντρα, εκκλησίες κλπ. Το φωτεινό θέαμα ήταν καθολικό και το συνεχές στραπατσάλισμά τους εμπόδιζαν να δούμε την όποια πραγματικότητα πίσω απ' αυτά. Γιατί, πάντα υπάρχει μια πραγματικότητα με τις ποικίλες παραλλαγές της.

Το δεύτερο, που δεν μπορούμε ν' αγνοήσουμε, σχετικό κι' αυτό με μια πραγματικότητα, άσχετα αν δεν αφορούσε τον τόπο μας και συνέβη τόσο μακριά μας, αλλά συνέβη στη διάρκεια των γιορτών μας, ήταν ο μεγάλος σεισμός (8,9 ρίχτερ) που συνέβη στις χώρες του Ινδικού Ωκεανού και το καταστροφικό τσουνάμι που επακολούθησε. Πρόκειται για «Βιβλική» καταστροφή με δυο περίπου εκατοντάδες νεκρούς, μερικά εκατομμύρια αστέγους, εξαθλωμένους, πεινασμένους και τρομοκρατημένους συνανθρώπους μας. Η τηλεόραση «φιλότιμα» φρόντισε να μας «καταστήσει ενήμερους» των φρικαλέων σκηνών και της ανθρωπίνης μηδαιμόντητας.

Το τέλος του 2004 σίγουρα θα καταγραφεί στην ιστορία της ανθρωπότητας, σαν χρονικός σταθμός ιδιαίτερα σημαντικών φυσικών φαινομένων και ανθρωπίνων απωλειών, που παραπέμπουν σε γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης.

Κάποια πράγματα, πέρα από δικά μας ευχολόγια, προσδοκίες ή ελπίδες κλπ ακολουθούν, μέσα στο σύμπαν, κάποια δική τους νομοτελειακή πορεία στην οποία ο άνθρωπος στέκει ανήμπορος και μηδαιμόνος.

Εύχομαι το 2005 που, ούτως ή άλλως, υποδεχτήκαμε, να μας προσφέρει και τις καλές πλευρές ζωής.

«Βουνά μου καταπράσινα,
βουνά και αγαπημένα
στείλτε το αεράκι σας
λιγάκι και σε μένα.
Βουνά μου όμορφα βουνά
βουνά μου παλαιά
πού 'ν' τα κοπάδια που 'βόσκαν
με τα πολλά κουδούνια,
πού 'ναι ο θασικός του γυρισμός
να φέρει το κοπάδι».

Στο τέλος η προσαγή:
«Φύσα με αγέρα μου καλέ,
φύσα καλέ μ' αγέρα
και πάρε με στα φύλλα σου
και πέταξέ με πέρα».

Και η ανάμνηση:
«Όταν πήγα στο χωριό
είδα την Πούλια τον Αυγερινό
τ' άστρα και το φεγγάρι
περπάταγαν στον ουρανό
και φέγγαν στο σκοτάδι».

Η Αρίστη, το αγαπημένο της πατρογονικό, από παλιά, χώμα, κορώνα στον ντουλάκι και την πλάση!
«Αρίστη, άριστο χωριό, χωριό το παλαιό,
που δεν υπάρχει στον ντουλάκι
άλλο πιο ζηλεμένο.
Αρίστη, άριστο χωριό, χωριό το ξακουμένο,
τώρα μένει έρημο και παραπονεμένο».

Εκεί, στο πατρικό με τις αυλές και τις κρεβάτες (ο.σ. μπαλκόνια) της γειτονιάς το μεγαλύτερο πλάτανο, τις εκκλησίες κλπ ξαναβρίσκει-

Συνέχεια στην 3η σελίδα

Η αλλοίωση είναι η μεγαλύτερη απειλή για τον τόπο μας

Καθημερινά, διαβάζουμε, ακούμε συζητάμε για την παράδοση και την δική μας υποχρέωση. Έχει λησθεί πως «η φροντίδα της ιστορικής μνήμης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την απρόσκοπτη συνέχισή της και το μέλλον της».

Κι είναι αυτή η διαφορετικότητα κάθε τόπου, κάθε Κράτους, κάθε λαού που τον σηματοδοτεί και τον ξεχωρίζει από τον άλλο. Ας πούμε είναι η ταυτότητα του που θα του επιτρέψει να ξεχωρίζει με την ιδιαιτερότητά του και να αποφύγει τη θανατηφόρα ισοπεδωτική ομοιομορφία στην χούνη της παγκοσμιοποίησης. Το μέλλον μπορούν να το ετοιμάσουν άνθρωποι που έχουν σημείο αναφοράς κι εμείς έχουμε και παραχόμενοι και δεν μας χρειάζονται δανεικά πρότυπα και ξένες ιδέες.

Γι' αυτή τη μοναδικότητα και την ιδιαιτερότητα μας προτιμούμε οι ξένοι μας και φεύγουν γοητευμένοι από τον τόπο μας. Παράδοση θα πει, αυτό που παραλάβαμε από τους προγόνους μας, αυτό που μας παρέδωσαν κι έχουμε υποχρέωση ίδιο κι όμοιο να το παραδώσουμε στα παιδιά μας, είτε πρόκειται για κτίσμα είτε για τραγούδι, χορό, παραμύθι, ήθη, έθιμα. Μια σοβαρή μορφή αλλοίωσης που απειλεί το δομημένο περιβάλλον είναι η αρχιτεκτονική αλλοίωση.

Πολλά απ' τα χωριά μας και ιδιαίτερα του Ζαγορίου έχουν χαρησθεί Παραδοσιακοί οικισμοί κι όχι χωρίς λόγο. Γιατί, η ιδιαιτερότητα, η πέτρινη ομορφιά τους και η λιτή αρχιτεκτονική τους τα ξεχωρίζει από άλλες περιοχές ακόμη και της Ελλάδας.

Όμως τα σπίτια αυτά για να συντηρηθούν απαιτούν μεγάλες δαπάνες και μαστόρους ειδικούς. Έτσι ο κάθε ιδιοκτήτης χρειάζεται ένα πολύ σεβαστό ποσό που το εξοικονομεί με θυσίες. Αφήνω που η πολιτεία θάπρεπε να διευκολύνει, να επιδοτεί θάλεγα μια τέτοια πολυέξοδη επένδυση εξασφαλίζοντας τουλάχιστον την πέτρα από τα μέρη μας. Άλλο μεγάλο θέμα αυτό.

Όσο για τους μαστόρους, αφού δεν είχαμε την πρόνοια να εκπαιδεύσουμε ντόπιους μαστόρους, αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στο έλεος ξένων.

Οι άνθρωποι όμως αυτοί, σωτήρες κατά τα άλλα, χτίζουν όπως στον τόπο τους. Έτσι το Ζαγόρι με τις μοναδικές ξερολιθιές του, κινδυνεύει να μετατραπεί σε Αργυροκαστρίτικη αποικία με το ιδιαίτερο αραβωτό χτίσιμο εκείνης της περιοχής, καθώς δεν θα πει ότι κάθε πέτρινο είναι και Ζαγορίσιο. Πολύ δε περισσότερη προσοχή κι ευαισθησία χρειάζεται όταν γίνονται παρεμβάσεις και έργα των Δήμων στα χωριά. Αυτές πρέπει

να έχουν την σφραγίδα της παράδοσης και να χρησιμεύουν ως υπόδειγμα για τους κατοίκους.

— Θέλουμε και πρέπει και είναι ανάγκη να κρατήσουμε τον τόπο μας ακριβώς όπως μας τον άφησαν οι πρόγονοί μας; Τότε στα απομεινάρια τα παλιά ή σε όσα σώζονται όρθια, πρέπει να προσαρμόσουμε, να αντιγράψουμε κάθε καινούργιο. Κάθε νέο κτίσμα ακριβές αντίγραφο των παλιών πρέπει να γίνει με σεβασμό αλλά κι ευθύνη.

— Αγαπώ τον τόπο μου σημαί-

Ελένης Οικονομίδου - Δούβλη

νει τον κρατώ αλώθετο από ξένες παντός είδους επιδράσεις. Αν είδα μια πεζούλα σ' ένα νησί ή σ' ένα ελαιώνα δεν θα πρέψει να τον φτιάξω και στον τόπο μου! Κοιτάζω γύρω μου, τι υπάρχειπαλιό. Αν υπάρχει κάποιο όμοιο έχει καλώς, αν είναι ξένο σώμα το απορρίπτω, για τον τόπο μου και το σκοπό που χτίστηκε.

— Καμαρώνουν οι ξένοι τα πετρόχιστα σπίτια, τις εκκλησίες, τα καμπαναριά, τα γραμμένα μεσοχώρια με τον Πλάτανο, όλα μνημεία του Ζαγορίσιου πολιτισμού και σαν τέτοια μόνο να τα συντηρούμε, να τα προσέχουμε από τη φθορά του χρόνου, να τα αποκαθιστούμε σωστά και υπεύθυνα και να τα καμαρώνουμε πρέπει. Κάθε επέμβαση «εκουχρονιστική» είναι αλλοίωση ή καλύτερα «θεθήλωση». Αν είναι δυνατόν: Τι να ομορφύνουμε εμείς οι σημερινοί στα μνημεία μας, τη στιγμή που ειδικοί μελετητές από όλη την ανθρωπότητα υποκλίνονται σ' αυτά!

— Ούτε να προσθέσουμε, ούτε να αφαιρέσουμε έχουν ανάγκη τα μνημεία και με πιο δικαίωμα άλλωστε! Φτιάχτηκαν μια ορισμένη εποχή να εξυμνεύουν τις ανάγκες και τους σκοπούς μια ορισμένη κοινωνίας. Είναι οι Παρθενώνες μας! Εμείς τ' αφήνουμε ανέγχετα κι αν μας χρειάζεται φτιάχνουμε κάτι άλλο αλλού ούτε καν σε γειτονικό χώρο και πάντοτε με τον όρο να δίνει με τα υπάρχοντα.

Ίσως θάπρεπε να προβλεφτεί μια αποτύπωση του κάθε χωριού, έτσι θα μπορούσαν να αποφευχθούν οι άσκοπες κι άσχετες παρεμβάσεις που τα μεταμορφώνουν, τα κάνουν αγνώριστα, τα αλλοιώνουν. Αλλιώς να μεγαλώσουμε τις εκκλησίες και τα μεσοχώρια, να επεκτείνουμε τα γεφύρια-κινδυνεύουν πολλά, ή να τα φτιάξουμε με... μπλετόν ακόμη πιο ασφαλή, να μετατρέψουμε τις στέρνες σε δεξαμενές, να υψώσουμε μεγαθήρια στις καλύβες και τ' αλώνια, να χαλάσουμε τα γκαλντερίσματα για να περπατάμε

ανετότερα, να γκρεμίσουμε τους οβρούς και να βάλουμε κολώνες και κάγκελα σιδερένια για να βλέπουμε έξω και να μας βλέπουν, να.... Φαντάζει παράλογο. Κι όμως μια επίσκεψη στο Ζαγόρι θα σας πείσει για τον μεγάλο κίνδυνο της αλλοίωσης που το απειλεί.

Κι επειδή άλλο η ευαισθησία του καθενός που καλλιεργείται και με το διάβασμα και με τα ανοιχτά μάτια και την αγάπη για τον τόπο κι άλλο η εξειδικευμένη γνώση, είναι ανάγκη μεγάλη αυτή την παράδοση κάποιος να την φροντίζει και να την επιβλέπει. Γιατί υπάρχουν άνθρωποι ανημέρωτοι και γιατί ίσως δεν έχουν και αυτή την υποχρέωση.

— Υποχρέωση έχει η πολιτεία με τα αρμόδια όργανα της να συμβουλεύουν, να διαφωτίζουν, να διευκολύνουν, να επιβλέπουν, να εγκρίνουν ή να απαγορεύουν.

Μου έκανε εντύπωση η σχετική συζήτηση μ' ένα φίλο, ιδιοκτήτη αρχοντικού σπιτιού σε γειτονικό χωριό που με παρόπινο μου είπε πως «όταν επισκευάζα το σπίτι πριν αρκετά χρόνια και γκρέμιζα το ένα ή το άλλο δεν βρέθηκε ένας να μου πει μην το κάνεις έτσι, κάντο αλλιώς κι ας ήταν δικό μου το κόστος. Θα το γλύτωνα».

Πολλοί Ζαγορίσιοι μορφωμένοι κι επώνυμοι αλλά κι απλοί άνθρωποι που κρατούν κυριολεκτικά με το αίμα τους τα σπίτια τους όπως τα κληρονόμησαν από τους παπούδες τους, μπροστά στον κίνδυνο αυτό της αλλοίωσης που υποθαμβίζει τα χωριά μας έχουν τη γνώμη, ότι θάπρεπε να συσταθεί από την πολιτεία μια επιτροπή από έναν υπεύθυνο της Εφορείας Βυζαντινών αλλά και νεωτέρων μνημείων κι έναν αρχιτέκτονα της Νομαρχίας με αποκλειστική απασχόληση τη διατήρηση της παράδοσης. Θα κρατούσαν ένα αρχείο για κάθε χωριό που θα περιελάμβανε τα μνημεία, τον ιδιαίτερο τρόπο δόμησης, τα υπό κατασκευή κτίσματα κι ότι άλλο χαρακτηρίζει το κάθε χωριό.

Θα κατέγραφε τους κινδύνους, τις ανάγκες τις παρατηρήσεις, τις συμβουλές τις συγκεκριμένες ενέργειες για σπίτια και μνημεία τα οποία θα επισκέπτονταν συχνά κι όχι απ' τα γραφεία τους. Θα ήταν ένα φωτισμένο, υπεύθυνο, έγκριτο, αρμόδιο κι «αδέσαστο μάτι» για την διαφύλαξη της παράδοσης. Έτσι θα αποφεύγονταν και οι μεταξύ των χωριανών καταγγελίες με τα γνωστά επακόλουθα.

Μακάρι η ιδέα να γίνει πραγματικότητα γιατί ο τόπος μας θα σωθεί και θα επιβιώσει μόνο με την ιδιαιτερότητα και την μοναδικότητα την οποία πρέπει να διαφυλάξουμε «σαν κόρη οφθαλμού».

Νοσταλγική Ποίηση

Σταύρου Συκιώτη

Τράφει ο κ. Αναγνωστόπουλος, που κατέταξε την όλη ποιητική παραγωγή της Ειρήνης σε ενότητες: φύση, ο χώρος και το περιβάλλον του χωριού της Αρίστης, η τωρινή μοναξιά και η νοσταλγία για τα απωθμένα βιώματά της και αξιολογεί: «Κατά βάση είναι προσωπική, θωματική ποίηση, γι' αυτό και η χρήση σ' προσωπικού ενικού αριθμού. Το λεξιλόγιο είναι των δημοτικών μας τραγουδιών. Το ύφος γενικά είναι άλλοτε αφελές και παιδικό, άλλοτε λυρικό και στοχαστικό. Είναι έντονη η συμμετοχή της φύσης στον πόνο και στη νοσταλγία».

Παραθέτω, με τη σειρά μου, μερικά αποσπάσματα της: «Θέλω νάμαι ελεύθερο πουλί να πετώ εδώ κι εκεί, ν' ανεβαίνω στα κλαδιά συντροφιά με τα πουλιά, να κοιμούμαι με τον γκίονη την αυγή ν' ακούω αηδόνι». «Με τα πουλιά μεγάλωσα με τη δροσιά της άνοιξης, την πάχνη του χειμώνα. Χελιδονάκια μου καλά ελάτε στην κρεβάτα την παλιά και χτίστε τις παλιές φωλιές και ξανακελαηδέστε».

Και μια σπαρτακτική επίκληση:

«Θέλω να πάω στο χωριό να τ' αποχαιρετήσω να πάω και στο σπίτι μου το «έχε γεια» ν' αφήσω. Ν' αφήσω και και τα κλειδιά για να μου το προσέχουν να μην τ' αφήσουμε να πέσει χαλάσματα να γίνει. Αυτή τη χάρη τους ζητώ αυτή και παραγγέλω».

(Συνέχεια από το προηγούμενο)
Γράφει ο κ. Αναγνωστόπουλος στην επιστολή του (δεν τον γνωρίζω και εικάζω πως είναι φιλόλογος).

«Η εξαστικοποίηση, η εγκατάλειψη και ερήμωση της υπαίθρου, η ζωή στα διαμερίσματα, τα μεγάλα αστικά κέντρα, ο καταναλωτισμός και η διάλυση των παραδοσιακών ιστών της κοινωνίας ερήμωσαν ή εξαφάνισαν τη γάργαρα ποιητική φωνή, το τραγούδι του λαού. Μες την απεραντοσύνη του μπλετόν πώς να γεννηθεί η έμπνευση και να τραγουδήσει η ψυχή; Κάποτε όμως η λαϊκή ψυχή, αυτή η πηγή θρίσκει διέξοδο και γίνεται πίδακας και τότε ξεχειλίζουν συναισθήματα μοναξιάς και νοσταλγίας για τη ζωή που πέρασε ανεπιστρεπτή, για την εγκατάλειψη του χωριού και της φύσης. Και ο λυγμός δένεται κόμπος στο λαιμό με την αναπόληση των παιδικών χρόνων και τη χαράς του παιχνιδιού. Τα συναισθήματα κι ο λυγμός μορφοποιούνται σε ποίημα, ίσως άτεχνο κάποτε, που εγκλείει όμως όλο το θαύμα της δημιουργικής ψυχής του λαϊκού ανθρώπου. Μια τέτοια περίπτωση είναι η Ειρήνη Οικονόμου, 90 χρόνων, που ήδη από το 1995 «πλάθει» ποιήματα με άξονα θεματικό το χωριό της.

Η Ειρήνη από το 1958 είναι Γιαννιώτισσα. Απ' το κεφαλόσκαλο της ζωής της, αναμετρά τα περασμένα σκαλιά-χρόνια της ζωής της και

(Συνέχεια από το προηγούμενο, τελευταία)

Τόση ομορφιά, τόση μόρφωση και να τα χαντακώσει με μια άβγαλτη χωριατοπούλα αγράμματη!...

— Μα πατέρα τι αμαρτία ήταν αυτή και ποια κατάρρα με βάραινε να μου κάνετε τέτοιο κακό; Τι γάμος ήταν αυτός που θα μου γίνονταν;

Ο πατέρας δεν απάντησε να κανόνισε την ημέρα που θα κίναγαν για το ταξίδι προς τη γενέτειρα.

Πάλι γράμμα ο Γιάννης στη Μερόπη. Πάλι σχέδια και ορμίνιες στο γράμμα, πάλι υποδείξεις κλπ.

Κι η Μερόπη κανόνισε τα της υποδοχής κατά πως της παράγγειλε ο άντρας της στο γράμμα.

Ήξεραν πως το παιδί μπορεί και να τη χώνει τη Λενίτσα μια και δεν τους έδωκε τίποτα για αυτό θέλησαν να πάρουν κάποια μέτρα.

Μα κι η κοπέλα ήταν ορμηγμένη από την πεθερά μάνα της για τον ερχομό και την υποδοχή.

Είχε γίνει η Λενιά μια δροσάτη κοπέλα σαν τα κρύα τα νερά της Κρυσταλλένιας βρύσης. Ψήλωσε, ομόρφυνε κι άλλο.

Άφταστη έτσι καλοντυμένη, μορφωμένη και με σπάνια καλούς τρόπους.

Κόντευαν σαράντα μέρες από το ξεκίνημα και οι καθολάρηδες ταξιδιώτες πατέρας και γιος, ένας μεσόκαιρος άντρας και ένας λεβέντης στα φράγκικα ντυμένοι έφτακαν και σταμάτησαν στο γκαλντερίμι στην είσοδο του χωριού.

— Ερχεται ο Γιάννης της Μερόπης με το μοναχογιό, φώναξαν οι χωριανοί που 'λαχαν εκεί την ώρα εκείνη.

Κι όπως έφερε τα συχαίρια στις δυο γυναίκες, που πήρε ένα χρυσό φλουρί για τούτο το καλό μήνυμα.

Κάνει η πεθερά νόημα στη νύφη κι αρχίζει η εφαρμογή του σχεδίου που το 'ξεραν οι τρεις εξόν απ' το Βαγγέλη.

Τρέχει η Λενιά στη βρύση με το βουτσελάκι της.

Φτάνουν κι οι ξένοι να πιουν νερό.

— Κοπέλα μου μήπως μπορείς να βοηθήσεις να πιούν νερό τα ζωντανά μας;

— Πολύ ευχαρίστως κύριε, απάντησε η Λενίτσα.

Ξένοι είστε ή χωριανοί; Καλώς ήρθατε.

— Ξένοι ή ντόπιοι σου μοιάζουμε; της είπε το παλικάρι και την κάρφωσε με τα γαλάζια μάτια του.

— Αυτή η διάκριση είναι δύσκολο να γίνει μα έτσι απλά ρώτησα γιατί στο χωριό ξανάρθαν κι άλλοι επι-

Ελευθερία Τζιάλλη - Μάντζιου

Ο Γάμος

σκέπτες και μάλιστα πριν από λίγες μέρες εγώ ξενάγησα κάποιους Γάλλους που 'ρθαν να θαυμάσουν το χωριό μας.

— Θα ήταν διδασκαλοί των Ελληνικών φαίνεται.

— Όχι είπε σεμνά το κορίτσι, δεν γνώριζαν καν την Ελληνική αλλά συνεννοήθηκαν μαζί τους μιλώντας γαλλικά.

Λόγο το λόγο - ο πατέρας πρόλαβε βιαστικά να ευχαριστήσει τη νεαρή και να σπιρουνιάσει τ' άλλο - ο Βαγγέλης έμεινε να συνεχίσει για λίγο την κουβέντα και ν' αποφανθεί πως αυτή ήταν κοπέλα ζηλευτή κι όχι η χωριατοπούλα που τον καρτερούσε στο σπίτι.

Το παιδί αναστατώθηκε. «Να γυναίκα» έλεγε μέσα του.

Η καρδιά της Λενιώς κόντευε να σπάσει. Γιατί αυτός ο νέος, ο άνδρας της, ήταν ωραίος και ψηλός, στα φράγκικα ντυμένος.

Χαιρέτησε ο Βαγγέλης ευχαρίστησε και με το ηνίο χάιδεψε ελαφρά το λαιμό τ' αλόγου για να στρίψει για το γκαλντερίμι τ' ανφορικό κατά και που είδε και τον πατέρα του να ηγαίνει.

Ο πατέρας καρτερούσε στη στροφή και μαζί έφτακαν στ' αρχοντικό που 'χε διάπλατα τις πόρτες ανοιγμένες, που χρόνια ήταν σφαλμένες και ποτισμένες με το φαρμάκι της Ξενιτιάς.

Η δακρυσμένη Μερόπη έβλεπε το παιδί της άντρα και δεν πίστευε αν πρέπει να 'ναι το δικό της. Τ' αγκάλιασε και κρατήθηκαν για ώρα έτσι χαμένοι σε μια ευτυχία που δεν αντέχονταν, όπως χρόνια τώρα, δεν αντέχονταν και η Ξενιτιά....

Κατόπι χαιρέτησε και τ' Γιάννη, το Γιάννη της, τον άντρα και αφέντη της που μόνο άντρα δεν τον είχε σ' όλη της τη ζωή.

— Που είναι η γυναίκα μου μητέρα; είπε το παιδί με μια βαρυγκωμία και αποστροφή προς το μελλούμενο. Έμιαχνε τρόπο να γλίστωνε όπως και την ημέρα του γάμου του. Αλλά τώρα ήταν άντρας κι έπρεπε να καταπιεί ό,τι κι αν τον σέρβιρε η ζωή σύμφωνα με τους νόμους και τους κανόνες του Ζαγορίσιου πρωτοκόλλου.

— Κατεβαίνει παιδί μου όπου να να.

Ο Ευάγγελος όμως δεν ήθελε καν να τη δει. Αχ! εκείνη στη βρύση ήταν κοπέλα έλεγε μέσα του. Τι χάρη και τι τρόποι και τι ομορφιά. Κάτι ακούστηκε στη σκάλα. Και να μια πανέμορφη νέα, ντυμένη με ένα υπέροχο φόρεμα, που πρόλαβε να αλλάξει για την υποδοχή, κατέβαινε από τη σκάλα. Ο νεαρός θαμπώθηκε..

— Μα η κοπέλα είναι αυτή που συνάντησα στη βρύση! είπε.

— Αυτή είναι η Ελένη παιδί μου, του είπε η μητέρα του.

Τη χαιρέτησε, της έπιασε το χέρι και μπροστά σε όλη τη γειτονιά, που πρόλαβε και συνέρευσε τη φι-

λησε στο μάγουλο.

Ήταν ευτυχισμένος γιατί θεώρησε τύχη μεγάλη να είναι σύζυγός του, αυτό το υπέροχο κορίτσι.

Η Μερόπη έστειλε χαμπέρι στα κλαρίνα από μέρες τώρα και ήδη περίμεναν εντολή να βγουν από το χαγιάτι του πλαινού παλιού σπιτιού ν' αρχίσουν το γλέντι.

Έβαλε κι η Μερόπη το τραγούδι και τα όργανα άρχισαν να παίζουν ήσυχα ήσυχα πρώτα:

Αυγίτο' αυγίτσα 'σκώθηκα, δυ ώραις να ξεμερώση, χύνω νερό και νίβομαι, νερό να ξαγρυπνίσω, παίρνω το φερετζάκι μου 'ς τον ώμο μου το βάνω και σε γιало κατέβηκα, κάτου 'ς το περιγιάλι,

κ' εκ' είδα κόρην έτρεχε προς του γιாலού τη βρύση γοργοπατώ και φθάνω την και γλυκοχαίρετώ την —Γειά σου, χαρά σου, λυγερή, γεια σου, χαρά σου, κόρη κόρη, για δεν παντρεύεσαι για να νοικοκυρέψεις;

— Και πως μου λες να παντρευτώ απ' άντρα 'χω 'ς τα ξένα και λείπει χρόνους δώδεκα κι ακόμα τον προσμένω κι όσοι διαβάταις να διαβούν όλους τους ερωτάς κι άλλοι μου λεν πως πέθανε κι άλλοι μου λεν πως είναι.

Σε λίγο σταμάτησε το τραγούδι, τα βιολιά και το κλαρίνο δυνάμωσαν, οι χωριανοί άρχισαν να χορεύουν και το γλέντι άναψε για τα καλά. Μπροστά ο Γιάννης πίσω η Μερόπη και όλοι οι άλλοι.

Ο Βαγγέλης και η Ελένη ανέβηκαν στην απάνω σάλα να πουν μαζί μια κουβέντα, να πουν κάτι, λόγια που τα δικαίωναν μια ζωή και δεν τα αξιώθηκαν.

Μεγάλη ευτυχία για το νεαρό να εγκρίνει την νύφη που του είχαν δώσει εδώ και πολλά χρόνια.

Μέσα στα πολλά πρόλαβαν να συζητήσουν και για το άμεσο και απώτερο μέλλον.

Οι χωριανοί συνέχιζαν το τραγούδι και το χορό.

Και μέσα σ' όλη αυτή τη χαρά κατέβηκε ο Βαγγέλης με τη Λενιά από το μαντζάτο, στάθηκαν ορθοί μπροστά σ' όλους και ανακοίνωσαν την απόφαση τους:

— Πατέρα είπε. Άλλη εποχή εκείνη. Τώρα τις επιχειρήσεις θα τις αναλάβω εγώ. Εσύ θα μείνεις με τη μάνα κι εγώ θα πάρω τη Λενιά να πάμε στη Βλαχιά.

Τ άκουσε ο κυρ Γιάννης. Τα χρόνια είχαν περάσει κιόλας.....

Η ηλικία του τον υποχρέωνε να σταματήσει τις μεγάλες δραστηριότητες και την ημέρα του Σταυρού στις 14 Σεπτεμβρίου έφυγαν τα "νιόπαντρα" για την Ξενιτιά μαζί.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις του Γιάννη έγιναν από το γιο ακόμα μεγαλύτερες.

Κι ο Βαγγέλης με την πνευματική και οικονομική δύναμη που αποχτήσε δεν περιορίστηκε στην οικογενειακή κατοχή των αγαθών του.

Έγινε δραστήριο κοινωνικό μέλος και τεράστια ποσά αφέρωσε για τον αγώνα της υποδουλωμένης ακόμα Ηπείρου.

Η Ελένη ήταν η πρώτη γυναίκα Ζαγορίσιου που ακολούθησε τον άντρα της στο εξωτερικό. Αργότερα ακολούθησαν κι άλλες γυναίκες.

Και ανακόπηκε το κακό προηγούμενο των Ξενιτεμένων αντρών που πλανεύονταν μόνοι στα έρημα τα ξένα και τα μακρινά.....

Μπορεί έτσι κάποια πέτρινα αρχοντόσπιτα του Ζαγορίου να ερήμωσαν σιγά σιγά.

Ξεσταίνονταν και ξανάβρισκαν όμως τη χαρά οι καρδιές των ανθρώπων.....

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων προσκαλεί όλους τους Ασπραγγελιώτες και φίλους του χωριού στον ετήσιο χορό του, που θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 26 Φεβρουαρίου και ώρα 21.30 στα «ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ».

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Στο 319 φύλλο του περιοδικού μας του μηνός Δεκεμβρίου 2004 δημοσίευσαμε επιστολή του ηρωικού εφεδρού Αξιωματικού Χαρίλαου Παν. Πρωτοσυγκέλου από το Πάπιγκο, που αναφέρεται στη δράση του Ιού Λόχου του Τάγματος Κονίτης υπαγομένου κατά την επίθεση των ιταλικών δυνάμεων τον Οκτώβριο του 1940 στο απόσπασμα του Συντ/ρχη Δαβάκη.

Η επιστολή γραμμένη στις 30 Απριλίου 1985 εστάλη στον Εκπαιδευτικό-Αντ/ρχη Πεζ. Π.Δ. κ. Βασίλειο Αρχιμανδρίτη, επίσης Παπιγκιώτη και συγγραφέα του αξιόλογου βιβλίου του «ΠΟΡΕΙΑ ΓΕΝΝΑΙΩΝ» προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες για την δράση της Διμοιρίας του επιστολό-γραφο.

Ο κ. Αρχιμανδρίτης σε σημείωμά του που εστάλη στο περιοδικό μας μαζί με το αντίγραφο της επιστολής Πρωτοσυγκέλου διευκρινίζει:

«Το γράμμα αυτό του Χαρίλαου, Πρωτοσυγκέλου διευκρινίζει: απάντηση δικού μου γράμματος που ζητούσα στοιχεία από τον ίδιο για να ρα ήταν υπό τας διαταγές του αποσπάσματος Πίνδου (Δαβάκης). Και είναι το πρώτο γράμμα του Χαρίλαου από τα 10 συνολικά ισραήθων δικών μου».

Ο Χαρίλαος Πρωτοσύγκελος (απεβίωσε προ ετών) ήταν πραγματικά πρωϊκή μορφή. Ο φόβος ήταν άγνωστος γι' αυτόν, πειθαρχημένος και ικανός όσον ολίγο προσέφερε επίσης όσον ολίγο.

«Το Ζαγόρι μας»

Εγγλέζος ποιητής εραστής του Ζαγοριού

Ο κύριος Τζιμ Πόττς αγόρασε σπίτι στη Βίτσα και το αναπαλαίωσε με γνώση και μεράκι. Κοσμογυρισμένος και αφού «ανθρώπων γνώρισε πολλών τους τόπους και τη γνώση» κατά τον Όμηρο, τελικά τον κέρδισε το Ζαγόρι, αν και τον διεκδικούσε η Κέρκυρα που της αφιέρωσε αρκετούς στίχους του.

Σπουδαγμένη στην Οξφόρδη «εργάστηκε ως αξιωματούχος του Βρετανικού Συμβουλίου στην Αιθιοπία, Κένυα, Ελλάδα, Βρετανία και ως διευθυντής του Βρετανικού Συμβουλίου και Μορφωτικός Ακόλουθος στην Τσεχοσλοβακία, Αυστραλία, Σουηδία». Θέσεις αξιοζήλευτες προκειμένου για την Αγγλική διπλωματία.

Για τον κ. Πόττς, το Ζαγόρι δεν είναι ένας τόπος που τυχαία απέκτησε σπίτι: πόσοι δεν αγόρασαν κάπου και αργότερα συμβαίνει να τους κουράζει, να τους γίνεται ξένο, αφιλόξενο και να μετανούν για την επιλογή! Η ποίησή του κραυγάζει ότι βιώνει βαθειά το ιστορικό χθες και το παρόν της περιοχής μας, υπάρχει ισχυρή γεύση νόστου για πρόσωπα και καταστάσεις που γνώρισε μόνο από αφήγηση και τα εμπλέκει γοητευτικά με το τοπίο, με πανηγύρια, γιοφύρια, ξερολιθιές και άλλα. Το φωνάζω πως η ποίησή του έχει γνησιότητα, θέλγει, δεν την προσπερνάς όπως εκατοντάδες και χιλιάδες στίχους Ελλήνων.

Μετά από τηλεφώνημά του είχα την τύχη να συναντήσω έναν ευγενή ευπατρίδη, να διαπιστώσω ακόμα μια φορά τη δύναμη του τόπου μας να αιχμαλωτίζει προσωπικότητες του μεγέθους του κ. Πόττς.

Ποιήματά του δημοσιεύτηκαν στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Ηπειρωτικά γράμματα», μεταφρασμένα δόκιμα από τον κ. Πάνο Καραγιώργο, απ' όπου αναδημοσιεύονται δυο: Η μετάφραση μεταφέρει στη γλώσσα μας την ποιότητα, την τρυφεράδα και το βαθύ αίσθημα από τη μητρική γλώσσα δίνοντάς μας -έστω και με τον ελεύθερο στίχο- τη γοητεία χορευτικών γυρισμάτων: με τον Μανούση, τον Μήτσο και τον Μπεκάρη, αξεχάστη ακομπανία, για όσους ευτύχησαν να τους ακούσουν να λαλούν εκείνα τα αλлотινά ασπασμένα βράδια Δεκαπενταύγουστων στα μεσοχώρια της Βίτσας, του Τσεπέλοβου, της Δοβράς!..

Ο ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ

ΖΑΓΟΡΙ

Ο Νικόλας Νίνος, ο λαϊκός κλαρινίστας, έπαιζε τους Ζαγοριόσιους χορούς όπως κανέναν πριν ή μετά, με τον Μανούση, τον Μήτσο και τον Μπεκάρη στο ντέφι, στο βιολί και στο λαούτο. Άνθρωποι έρχονταν από πολύ μακριά, περνούσαν ποτάμια, φαράγγια, γεφύρια, βουνά με μουλάρια, με γαϊδούρια. Ανέβαιναν στα καλντερίμια. Τα χωριά με τα πανηγύρια άνοιγαν τις πόρτες τους ν' άνοιγαν τις καρδιές τους. Τις μέρες πριν από τις ηλεκτρικές λάμπες, τα μεγάφωνα, τα μικρόφωνα, πριν γίνει ο δρόμος, έλθει το λεωφορείο, το αυτοκίνητο, στα χωριά του Άνω Ζαγοριού, από το Μονοδέντρι, το Δίλοφο, από τους Ασπραγγέλους, το Τσεπέλοβο, χόρευαν ως αργά τα ταξίμια, πολύ νωρίτερα από τότε που τα μαγνητοφώνησαν.

9.9.1997. Με ευχαριστίες στον Αλέξιο Βασδέκη (συνταξιούχο τυροκόμο, ετών 79, από τη Βίτσα και την Αίγυπτο πριν από την εποχή του Νάσσαρη).

Λαϊκή παράδοση

Έτσι χτίστηκε το χωριό μας το Κουκούλι

και το λέει στον καλόγερο του μοναστηριού στο Ρογκοβό. Κατάλαβε ο καλόγερος ότι κάτι θεϊκό συμβαίνει και δεν το βλέπουν οι άλλοι γιατί γιατί δεν είναι αγνοί όπως ο τσομπανάκος. Τους είπε να νηστεύσουν, να πλυθούν και να παν στην πηγή όλοι μαζί να κάνουν το σταυρό τους και να προσκυνήσουν. Και να το θαύμα που έγινε. Είδαν όλοι την κανδήλα και την εικόνα της Παναγίας. Πήραν την εικόνα και την πήγαν σε άλλο μέρος να χτίσουν εκεί το χωριό. Η Παναγία όμως ήθελε αυτό το μέρος και η εικόνα ξαναγύριζε στην ίδια θέση.

Το θεώρησαν σημάδι να κάνουν εκεί γύρω το χωριό τους, και πρώτα πάνω από την πηγή να χτίσουν παρεκκλησιά της Παναγίας της Ζωοδόχου Πηγής. Έχτισαν λοιπόν το πα-

ΞΗΡΟΛΙΘΙΕΣ, ΒΙΤΣΑ

Πριν έρθω είχα το όνειρο πλακοστρωμένος δρόμος καλντερίμι, που κατηφόριζε στην πλαγιά του βουνού σ' ένα ψηλότοξο γιοφύρι κι ένα κρυστάλλινο ρυάκι.

Τα χωριάτόσπιτα, στους σχισμένους βουνίσσιους βράχους πέτρινες πλάκες για τη στέγη, η στέγνα στην ψηλότουχη αυλή, νερό καθαρίο, από λιωμένο χιόνι, το πολυκαίρο κοντάρι καλοκαυμώνο.

Αψίδες και ένα ζεστό τζάκι. Ξύλινες τάβλες για κρεβάτι κρυψώνας στην Ήπειρο... τοπίο σαν εκείνο π' αγαπούσε ο Μπάιρον. Όνειρο Άγγλου για σπιτικό στην Ελλάδα, φωνές παιδιών, κουνούνια αγελάδων.

Τετράγωνα και στροφές Γκριζα πέτρα και λευκή φλοκάτη.

Αφρόντιστα ντυμένοι, ένα με τις πέτρες, το μοναχικό της φωτιάς, σχίζεται κι ανάβει.

Πεθαίνει και ξανασηδάζει στη ζωή και πάλι.

Περνάμε την ώρα μας συμπλώνοντας την, σπάζοντας καρδιά, πυρώνοντας φέτες ψωμί.

Το νερό στο καζάνι βράζει.

Αστραφτερά χαλκοματένια σκεύη αντανακλούν τις φλόγες.

Αν και το ανεμόχιονο σφυρίζει πάνω απ' τα μαδέρια, ανάμεσα από τρύπες στη σκεπή, στους τοίχους και στο πάτωμα, τα κάρβουνα που λαμπυρίζουν μας κρατούν ζεστούς. Θα λαμπυρίζουν όλη τη νύχτα στο ευχάριστο μαγκάλι και θα κοιμούμαστε δίπλα του, αν δεν είχε καπνούς.

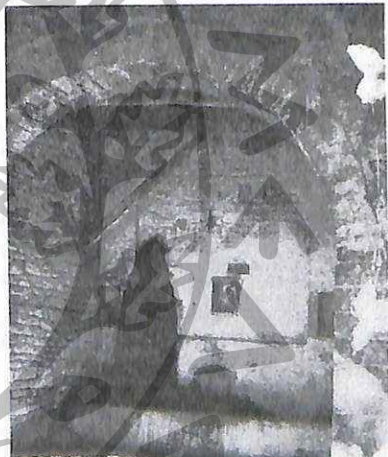
Κουλουριαζόμαστε γύρω στο τζάκι και στη ζωσμένη φωτιά και ψήνουμε πατάτες με τις φλούδες τους. Πριν όλη η ανθρακιά γίνει στάχτη, είναι καιρός για αμαρτήματα του εικοστού αιώνα. Γυρνάμε τον διακόπτη στις ηλεκτρικές κουβέρες!

Παρακαλούμε να μην αρχίσουν να τρών τα καλώδια τα ποντίκια. Δεν θα ονειρευτούμε λύκους ή αρκούδες. Αναπαυόμαστε σαν μοντέρνοι χωρικοί. Μια οικογένεια σε γαλήνη, ευχαριστημένοι. Μοναδική η ποιότητα της ηρεμίας: μοναστικοί ησυχία. Ακούμε τον βασιλικό που αναπνέει και μεγαλώνει, ζυπνίμε με τα χονδρινίσματα των αγελάδων, το λάλημα του κόκορα.

Φαράγγι ή χαράδρα; Με τα δάση του και την χλωρίδα του, ο Νίκος μας προσκαλεί να ξαναβούμε την Άνοιξη, όταν τ' αγριολούλουδα ανθίζουν στα δάση των αλωνιών. Αποφασίζουμε να μάθουμε τα ονόματά τους του χρόνου!

Βίτσα Ζαγοριού, 1983

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΑΔΑΚΤΩΡ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
28ης Οκτωβρίου 49
Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 29.077
Οικίας: 29.177
Κινητό: 6932 - 763.632

Η βρύση του Μπασιαμάνθου. Εδώ κατά την παράδοση βρέθηκε η εικόνα της Παναγίας, επάνω έχτισαν το παρεκκλησί της Ζωοδόχου Πηγής και γύρω έχτισαν το χωριό.

Γιάννης Βακάμης

Ατέλειωτες οι αναμνήσεις όταν έχεις αρκετά χρόνια στην πλάτη σου.

Όμως, οι νεώτεροί μας για ορισμένες διηγήσεις τις απορίπτουν, αν και αυτές παρουσιάζουν το ήθος και το ύφος, τον πολιτισμό και το πώς περνούσε, ο Δοβριανίτης χωριανός, στο καφενείο, εκείνη την φτωχή μα πιο ευτυχισμένη εποχή.

Προχτές Κυριακή 12-12-04 έπεσε στα χέρια μου, η Γιαννιώτικη εφημερίδα «Νέοι Αγώνες Ηπείρου». Στην 11η σελίδα «ΗΠΕΙΡΟΣ - Ο πολιτισμός μας», παρατηρώ, δημοσίευμα, που επιμελήθηκε η **Άννα Δερέκα**, για το χωριανό μου Ζαγορίσιο λόγο **Φρίξο Τζιόδα**, με αρκετές φωτογραφίες παρουσιάζοντας την εργογραφία του.

Όλες οι φωτογραφίες μου έφεραν διάφορα συναισθήματα της τότε εποχής.

Ηρθαν στην μνήμη μου, προσφιλή πρόσωπα που δεν ζουν σήμερα: Αλέκος, Χαρά, Σ. Ζούμπας, Κλεάνθης, Βάσιος, Αχχιλέας, Τσολλάς, Λούσιος, Τσιάκος, Μαχαίρας και λοιποί.

Η φωτογραφία όμως μετά το τελείωμα της ξερής να κρατά ο **Φρίξος μας**, την τότε ταλαρίσια σοκολάτα Παυλίδη, με τα πολλά παράσημα, που πιθανόν έχει κερδίσει από το νουνό μου Βάσιο, που είναι απέναντί του, υπό τα βλέματα του πανωμαχαλιώτη Κλεάνθη, του Γιάννη, του χωροφύλακα Αχχιλέα, έχοντας τρισευτυχισμένο ύφος ανθρώπου. Με τράβηξε πιο πολύ από τις άλλες.

Αναθυμήθηκα την τότε εποχή και ορισμένα γεγονότα του **Δοβριανίτικου καφενείου**.

Νέος τότε καφενόβιος, με ανοικτά μάτια, χωρίς οματογυμνάσια, που βρισκόταν σε διέγερση, παρακουλούσαντας τα παιγνίδια της τράπουλας: **το ραμί, την ξερή, κολιόνα, δηλωτή, πρέφα, κ.λπ.** που ήταν στα καφενεία του χωριού μου, που ήταν γεμάτα από χωριανούς.

Μπεκρήδες, κουμαρτσήδες, κυνηγούς, και άλλους περιεργούς, όπως τους αποκαλούσε ο αείμνηστος **Τζάρας** (τσακίρ κέφι).

Ανυπόμονοι οι περισσότεροι περιμέναν να αρχίσει η χαρτοπαιξία. Οι άνθρωποι του ποτηριού, περίμεναν τον καλό μεζέ, πιθανόν κυνήγι, προσφορά του Μήτρου, του Τσολλάκη, ή άλλου κυνηγού, που ετοιμάζε

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΙΚΑ Β'

Η τότε ταλαρίσια σοκολάτα Παυλίδη με τα πολλά παράσημα και άλλα

ο Καραγιάννης, ο Γκίζος ή ο Καμτσίκας.

Ο Βάσιος προσπαθούσε με κομψό τρόπο να δώσει τους μη τακτικούς θαμώνες του καφενείου, επειδή υπήρχε αδιαχώρητο.

Εμείς τα τότε παιδιά μαζευτήκαμε για παιγνίδι στο σχολείο, που στεγάζεται σήμερα το κτηνιατρείο.

Αρχίσαμε το παιγνίδι, παίζαμε ήρεμα σε γιορταστική ατμόσφαιρα, άλλωστε παραμονή πρωτοχρονιάς ήταν.

Για μια στιγμή δύο πανωμαχαλιώτες, ρωμαλέα παιδιά τότε! και όχι συνταξιούχοι, λόγω γήρατος,

που είναι σήμερα, διαπληκτίζονται. Πες ο ένας πες ο άλλος, οι σωλήνες και η σόμπα που μας ζεσταίνει, γκρεμίζονται. Δημιουργείται πανδαμίο, καπνολί, στάχτες, γάνες, το παιγνίδι διαλύεται!

Εφθασα στο καφενείο, σταχτομένος και γανωμένος χωρίς να αντιληφθώ. Αμέσως πήρα θέση να παίζω, δεν με δέχθηκαν όμως! με το αιτιολογικό ότι ήμουν μικρός, δεν έφθανε αυτό! Δέχθηκαν και κάποια κοροϊδία από το νουνό μου τον Βάσιο.

Γεγονός Β'

Στο χωριό έκανε τις διακοπές του Δοβριανίτης, ωραίος τύπος, φωνακλάς, ζωηρός, εύθυμος και χουβαρδάς, βαθμοφόρος της αστυνομίας, μαζευτόταν με άλλους χωρια-

νούς στο χάνι Καμτσίκας, σημερινό Δημαρχείο.

Το τι γινόταν δεν περιγράφεται, οι αδελφοί Γιάννης και Πίδας όρθιοι να εξυπηρετούν! Ο βαθμοφόρος να ορύεται και να σφυρίζει, κερδίζοντας ή χάνοντας, ήταν και οπαδός του Παναθηναϊκού μαζί με τους Αδελφούς, το τι γινόταν δεν περι-

Μιχάλη Κομπάρου

γράφεται χαμός.

Επίσης ντόρος γινόταν και άλλες φορές! Όταν παιζόταν η σοκολάτα στο χάνι με αντιπάλους τον Βάσιο και κατά σειρά ηλικίας Γιάννη και Πίδα.

Ο Βάσιος Ντορατζής όταν τους κέρδιζε το μάθαινε όλο το χωριό!

Γεγονός Γ'

Θα ήταν η δεκαετία του 50-60, χωριανός μου, συγγενείς, ήτο και αυτός ερωτευμένος με την

τράπουλα, έπαιζε και αυτός, προτιμούσε το παιγνίδι, Ραμίν γραφτό, έγραφε πάντοτε αυτός! Πολλές φορές έκανε εσκεμμένο λάθος, ωφελώντας τον εαυτό του δέκα μονάδες! Αυτό το είχε σύστημα!

Παρακολουθώντας τον, άλλες φορές που έπαιζε, είχα εξακριβώσει το κόλπο του (την τέχνη)!

Οπότε κάποια μέρα, παίζαμε μαζί, με έπαθλο την τότε ταλαρίσια σοκολάτα Παυλίδη.

Άρχισε πάλι το βιολί του, το εσκεμμένο λάθος, των δέκα μονάδων, έκανα τον κουτό αρκετές φορές.

Αλλά!! περνούσα και εγώ την δική μου τέχνη!

Παρατηρούσα και γνώριζα σε τινο καλοκαίρι.

ποιο σημείο είναι ο Ραμί και αναλόγως, παίρνοντας φωτιράκι γινόμενον κάτοχος τις περισσότερες φορές, παίξαμε περισσότερο της μιας ώρας, κάθε φορά που κέρδιζε ο καφετζής έφερνε την σοκολάτα! Μόλις έγιναν δύο, ο συμπαίχτης μου είπε να παίζουμε και τις δύο, δέχθηκα και κέρδισα, έγιναν τέσσερις. Δέχομαι καινούρια πρόταση, να παίζουμε τις τέσσερις, δεν δέχθηκα, συνεχίσαμε με μία, κέρδισα και έγιναν 6-7. Το κουτί είχε δέκα ή δώδεκα σοκολάτες. Οι άλλες είχαν πουληθεί και έτσι σταμάτησε το παιγνίδι.

Άρχισε από την μεριά μου σκληρό δουλέμα. Τον πείραζα τρομερά χωρίς οίκτο. Την στιγμή εκείνη στο μεγαλείο του δουλέματος και πειράγματος, ανοίγει η πόρτα του καφενείου, παρουσιάζεται σεβασμός αξιόλογος χωριανός μας εκκλησιαστικός επιτροπος. Το τι μας έσυρε δεν περιγράφεται!

Για μένα η χαρά, το κέφι, το δούλεμα, μετατράπηκαν σε λύπη και μελαγχολία, ένιωσα σαν με εκτελούσε, σεβόμουν και **φοβόμουν** πολύ τον πατέρα μου, ήμουν **εξαρτημένος**. Ευτυχώς που ο επιτροπος δεν αποκάλυψε το γεγονός.

Αυτά για τότε. Σήμερα υπάρχουν τα καταστήματα, μετατράπηκαν σε φαγάδικα, η πελατεία τουρίστες, οι χωριανοί μετριούνται στα δάκτυλα του ενός χεριού.

Η πλατεία μας (μεσοχώρι) πεντακάθαρη, ωραία, ευρύχωρη, έχουν φύγει τα χαλάσματα της τότε εποχής. Σε μαγεύει το πολύχρωμο της σεπετούρας και το πράσινο των γύρω λόφων, Σφεντανιού και Αγίας Παρασκευής.

Καφενείο, χαρτιά, παρέα όμως (γιοκ) όχι. Ποιος πέρασε και τι έγινε εκείνη τη θαυμάσια εποχή; (Εφθασα να μην βλέπω τα φύλλα της τράπουλας;) Εφυγε ανεπιστρεπτή η τότε ευθυμία του καφενείου της Δοβράς μας.

Λίγες αναλαμπές σήμερα, πού και πού κανένα **ταβλάκι**, με αντίπαλο τον πρώτο πολίτη του τόπου μας, ή τον καθηγητή καλών τεχνών, υπό την παρακολούθηση των λίγων χωριανών μου, μεταξύ αυτών ο συνταξιούχος οδηγός, ο Φίλιππος που στερηθήκαμε την παρέα του το φετινό καλοκαίρι.

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥ ΑΡΧΕΙΟ

κάθε εποχήν και κάθε ανθρώπινη γενεάν».

Ο επιθεωρητής φιλολόγων κ. Βλάχος Παναγιώτης είπε ανάμεσα στ' άλλα σοφά και υπέροχα λόγια: «Μήνυμα αισιοδοξίας, χαράς και πνευματικής επιτυχίας εξεπέμφθη από τους μαθητές της Ε' τάξεως του ακριτικού Γυμνασίου Δολιανών. Με την διδασκαλία του αρχαίου δράματος, την οποίαν ευγενώς και φιλοτίμως προσέφερον, μας έκαναν να αισθανθώμεν τας υπερόχους εννοίας της αρχαίας Ελληνικής σοφίας και να θαυμάσουμε το κάλλος, την ομορφιά και

λήγει: «... Εξήσαμε και εμείς, με τους μαθητές της Ε' Τάξεως του Γυμνασίου Δολιανών, τας αιωνίους και ακατάλυτους αξίας, την Ενωσιν του Μεγάλου, του Ωραίου και τ' Αληθινού. Εξήσαμε το ξύπνημα

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΕΡΛΕ ΜΠΙΤΣΑ

και την παρουσία των προγονικών μας καταβολών. Αυτού του θεικού που μας ενώνει με το παρελθόν, με τους προγόνους, μας εχάρισαν οι μαθηταί της Ε' Τάξεως του Γυμνασίου Δολιανών. Εύγε τους». Τα σχόλια περπιτεύουν...

Μπροστά στο ναό με τους Ιωάννη και Νικηφόρο Κάτσηνο.

ται από τας δραματικά καταστάσεις, εις την προβολήν του ηρωικού στοιχείου της ζωής και προπάτων εις την απολυτρωτικήν της επίδρασιν επί των συνειδήσεων, ανεξαρτήτως εποχής... Ο άνθρωπος της εποχής μας έχει απόλυτον ανάγκην να επικονιωνήσει με τα μεγάλα καλλιτεχνικά πρότυπα των Ελλήνων τραγικών, διότι εις αυτά τα έργα δύναται να αναπαύσει την παραγμένην του σκέψιν. Τα έργα των τραγικών ποιητών είναι πάντα επίκαιρα και ημπορούν να κρίνουν

τας αληθείας, τας οποίας περιέχουν. Απευθύνω τα θερμά μου συγχαρητήρια προς όλους, τον Γυμνασιάρχη, τους καθηγητάς, μαθητάς και προς όλους εσάς, διά την αγάπην με την οποία περιβάλλετε το Γυμνάσιον και την εκτίμησιν, την οποίαν δείχνετε προς το Προσωπικόν του. Αυξήσατε και τα δύο αυτά και ενισχύσατε την προσπάθειαν. Είναι προσπάθεια και προσφορά δι' αυτά τα παιδιά, τα οποία πρέπει να γίνουν γνήσιοι Έλληνες και καλοί Χριστιανοί...» και η εφημερίδα κατά-

Μια φωτογραφία μια ιστορία

που ακολούθησε μέχρι τα ξημερώματα της Δευτέρας. (Με το που έμπαινε η μαμά μου στο χορό τα ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ της έπαιρναν το τραγούδι Στο Πάπιγκο στο μαχαλά είναι μια κρύα βρύση, ποιος έχει ντέρτι και καμιά να πάει να πει να σβήσει...). Πού είναι όμως τώρα, ο νουνός μου ο Νώντας ο Μπάτσος που μας έφυγε πρόσφατα, ο παππούς μου ο Πέτρος Γκερλέ, οι γιαγιάδες μου η Βαρβάρα Γκερλέ και η Δέσποινα Παπαιωάννου, η θεία Θωμάϊτσα Μανέκα, η θεία Γιότσα Βακάλη, ο θείος Λουκάς Βλάχος, ο Αχιλλέας Φλώρος, ο Νίκος Σιόκολος, η Βούλα Καραλή. Υπάρχουν όμως και αρκετοί που ζουν και έχουν να θυμηθούν κάτι από το γλέντι εκείνο... Ο Γιώργος Βακάλης, ο Γιάννης Κάτσος, ο Κώστας Τσουμάνης, ο Ναπολέων Ρούντας, ο Πάνος Δημούλας, ο Κώστας Τσάτσος, ο Γιάννης ο Τσουμάνης, ο Γιάννης Παπαιωάννου, ο Κώστας Γκερλέ, η Βούλα Νικολού-Μάρκου, η Μερρόπη Βλάχου, ο Αριστέιδης Τσουμάνης, ο Λάκης Μήλιος και κάποιοι-κάποιοι που δεν γνώρισα. Από το ζευγάρι αυτό αποκτήθηκαν 2 θυγατέρες, 3 γιγνοί και 4 εγγονές. Δυστυχώς δεν υπάρχει φωτογραφία από τον άλλο γάμο, που απέκτησαν και εκείνοι 2 κόρες, 2 εγγονές και 2 εγγονούς. Όλοι μας τους ευχόμαστε νάναι γεροί, δυνατόι, αγαπημένοι, μονιασμένοι, όπως είναι μέχρι σήμερα. Τα μάφοι τους να μην κλάψουν, δισέγγονα να χαρούν και πιασμένοι χέρι-χέρι να τραβήξουν την ανηφόρα της ζωής που όλοι τραβούμε σιγά-σιγά. Είμαι πλάι τους και τους αγαπώμε πολύ-πολύ. Έχουν τις ευχές όλων μας και τα συγχαρητήριά μας για τα πενήντα χρόνια γάμου τους...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Μια φωτογραφία μια ιστορία

Ασπρόμαυρη φωτογραφική αναλαμπή μιας όμορφης στιγμής πριν από πενήντα χρόνια -28 Νοέμβρη 1954- είναι η σημερινή μας φωτογραφία έξω νομήλικοι αγαπημένοι φίλοι, ήταν και στο στρατό μαζί, αποφάσισαν να πα- ντρευτούν την ίδια Κυριακή. Οι δύο αείμνηστοι ιερείς του χωριού μας, ο πα- πα-Μιχάλης Ρίζος στεφάνωσε τον Δημήτριο Γκερλέ με την Βασιλική, κόρη μας και όχι το γιο του Νεοπτόλεμο Ρίζο, που τον στεφάνωσε ο παπα Γιάν- λας. Και αυτό έγινε, γιατί δεν έπρεπε η μία νύφη να δει την άλλη. Όσο για δυο ζυγίες όργανα, για να γλεντήσουν και να χαρούν, όχι μόνο οι ίδιοι οι «χαρές», να φαν' μια λίμπα κοκκινιστό και βαρστό...φτιαγμένο από τον αεί- φό του γαμπρού, θείο μου Βασίλη Γκερλέ που ήταν μάγειρας και στο στρα- τώ και ο Μήτσιο Γκάνας, έτοιμοι να τραγουδήσουν και να λalήσουν, για να στηθεί το τρικούβεργο γλέντι

Νικηφόρο, φιλόλογο καθηγητή, ο Μαυροραβενιώτης Γεώργιος Κάλος, βοήθησε στα σκηνικά, αν θυμάμαι καλά και ο Κατωραβενιώτης παπαΘό- δωρος Μπάτσος που τον είχαμε και συμμαθητή. Τα παιδιά της Ε' τάξε- ως είναι: Λευτέρης Γκαρμαέτσος, υπάλληλος ΕΛ.ΤΑ στα Γιάννενα, Αλέξης Δόκος, Προϊστάμενος Μα- θητικής Εστίας Δολιανών, Βαγγέ- λης Ευαγγέλος, Πολιτικός Μηχανι- κός στα Γιάννενα, Γιάννης Ζώης, Εισαγγελέας, Δημητράκης Οικονο- μίδης, Υπάλληλος Υπουργείου Υγείας στην Αθήνα, Πέτρος Παπα- νώτης, δικηγόρος στην Αθήνα, Θρα- σύβουλος Παπαχρήστος, έμπορος στα Γιάννενα, Κώστας Παύλου, δά- σκαλος, Χριστόδουλος Σταματίου, Πτυχιούχος Ανωτάτης Εμπορικής

Ο χορός μετά της κορυφαίας επί σκηνής.

Λίγα λόγια για την υπόθεση του έργου ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ «412» του Ευριπίδη, του νεώτερου από τους τρεις μεγάλους τραγικούς ποιητές της ελληνικής αρχαιότητας. Η Ιφιγένεια, η κόρη του Αγαμέμνονα, μετά την θυσία της από τον πατέρα της στην Αυλίδα, μεταφέρ-θηκε από την θεά Άρτεμη στην χώρα των Ταύρων, την Ταυρίδα, όπου τό- ποθετήθηκε, ως Ιέρεια, στον ναό της και αφιερώθηκε στην αιματηρή λατρεία της. Εκεί φθάνει κατατρεγ- μένος από τις Ερινυες, ο αδελφός της Ορέστης μαζί με τον Πυλάδη.

Ο βασιλιάς της χώρας, Θόας, τους συλλαμβάνει και τους παραδί- δει στην Ιφιγένεια, για να τους θυ- σιάσει στη θεά. Γίνεται όμως η ανα- γνώριση και φεύγουν όλοι μαζί. Ο Θόας αποφασίζει να τους καταδιώ- ξει, αλλά θεά Αθηνά που εμφανίζε-ται, διατάζει τον Θόαντα να σταμα- τήσει την καταδίωξη των φυγάδων και να απελευθερώσει τις Ελληνί-δες (χορό), πράγμα που συμβαίνει. Οι Ελληνίδες μακαρίζουν τους φευ- γόντες και υμνούν την Αθηνά Παλ- λάδα...Το έργο αυτό είναι από τα καλύτερα του Ευριπίδη και το μμή-θηκε και ο Γκαίτε...

Όσο για τα παιδιά που έλαβαν, πριν 32 χρόνια, μέρος στην θεατρι-κή παράσταση, απ' όσα γνωρίζω, έπιασαν οι ευχές και έγιναν γνήσιοι Έλληνες, καλοί Χριστιανοί, καλοί οι- κογενειάρχες και στις φωτογρα- φίες μας εκτός των παιδιών, εμφα- νίζονται ο Πρωτεργάτης Πανώραβε- νιώτης φιλόλογος καθηγητής Γιάν- νης Κάτσηνος με τον αδελφό του

με Λογιστικό Γραφείο στη Θεσ/νίκη, Δημήτρης Τάσσης, Λογιστής, Χρή-στος Τσιλιφής, ελεύθερος επαγ- γελματίας στα Γιάννενα, Σωκράτης Τραχανάς, Ταξιδιωτικός Πρά- κτορας στην Ολλανδία, Αλίκη Αρβανίτη, Υπάλληλος Δ.Ε.Η., Όλγα Αχνούλα, Υπάλληλος Ι.Κ.Α. στα Γιάννενα, Ρίκη Βαλάκου, νηπιαγω- γός στα Γιάννενα, Ερωφίλη Γιαννο-πούλου, καθηγήτρια, Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα, Δημοτική Υπάλλη-λος Δήμου Τύμφης, Φίλιπ Κεραμέ-ρης, Εφοριακός στα Γιάννενα, Γλυκε-ρία Μάκκα νηπιαγωγός στα Γιάννε- να, Μάρθα Πέτρου, καθηγήτρια στα Γιάννενα, Παρθένια Φασούλα, καθη- γήτρια. Τα κορίτσια της Δ' είναι Κούλα Καττή, δασκάλα στα Γιάννε- να, Ελένη Κοντογιάννη, Υπάλληλος Νομ/κής Αυτ/σης Ιωαννίνων, Βαρβά-ρα Παππά, Προϊσταμένη Αδελφή Ε.Ε.Σ. στην Αθήνα, Εριέττα Πέτρου, καθηγήτρια στα Γιάννενα, Κατίνα Τζοβίλα, Λίτσα Χριστογιώργου, και οι μικρότερες της παρέας Μαρία Οι- κονομίδου, ιδιαίτερα Γραμματέας Βουλευτή κ. Κώστα Καρρά και Κλε-ονίκη Παπακώστα, επιχειρηματίας στο Πάπιγκο.

Από τη φωτογραφία λείπει άλ- λος ένας συμμαθητής μας ο Δημή-τρης ο Δημητρίδης, που σήμερα είναι Ελεγκτής στα Κ.Τ.Ε.Λ. Ιωαννίνων, δεν θυμάμαι αν λείπει κανένας άλ- λος.

Κλείνοντας το κείμενό μου, κά- μω μία σκέψη. Ας αποτελέσει αυτό, μια αφορμή για συνάντηση το καλο- καίρι στα Γιάννενα, καλώντας και τους καθηγητές που είχαμε τότε,

Έλεγχος των προστατευόμενων περιοχών

WWF - ΕΛΛΑΣ: «Υποχρέωση του κράτους η δημιουργία σύγχρονων και αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου και φύλαξης των Προστατευόμενων Περιοχών»

Του
ΚΩΣΤΑ ΤΖΙΟΒΑ

Το περιστατικό της εξό-
ντωσης των τεσσάρων από τους
νεοεισαχθέντες κύκνους στο οι-
κοσύστημα της λίμνης Παμβώτι-
δας κατέδειξε κατά την γνώμη
μας, με τον πλέον χαρακτηριστι-
κό τρόπο ότι, όπως και αν
αντιλαμβάνεται κανείς το ζήτη-
μα της διαχείρισης των Προστα-
τευόμενων Περιοχών (ΠΠ) και
των ειδών στην Ελλάδα, (είτε
πολυεπίπεδο και σύνθετο, το
οποίο απαιτεί ολοκληρωμένο
σχεδιασμό και επιστημονική
προσέγγιση, είτε απλό και «τε-
χνοκρατικής φύσεως», το οποίο
λύνεται με εύστοχους ή άστο-
χους και ευκαιριακούς εμπλου-
τισμούς) όταν απουσιάζει πα-
ντελώς ένα αποτελεσματικό σύ-
στημα φύλαξης και επιτήρησης
των Προστατευόμενων Περιο-
χών τίποτε απολύτως δεν προ-
χωρά και οι προθέσεις του οποι-
ουδήποτε μεμονωμένου φορέα
που θα προσπαθήσει να κάνει
κάτι, θα χαρακτηρίζονται από...
«αφελείς» έως το πολύ «ευγέ-
νεις».

Η συγκεκριμένη δράση -στην
προκειμένη περίπτωση της Νο-
μαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαν-
νίνων- στο σύνολό της, από την
αρχή της υλοποίησής της, την
διάρκεια της έως και τη θλίβε-
ρη κατάληξη της κατέρριψε οποι-
οδήποτε επιχείρημα, από οπου-
δήποτε και αν προέρχεται, περί
αποτελεσματικής φύλαξης των
προστατευόμενων περιοχών
στην Ελλάδα.

Αν ένα τέτοιο γεγονός όμως,
συμβαίνει σε μια αστική λίμνη
όπως η Παμβώτιδα, όπου υπο-
τίθεται ότι η φύλαξη είναι πιο εύ-
κολη, μπορούμε να φαντα-
στούμε τι συμβαίνει σε άλλες
«προστατευόμενες περιοχές»
της χώρας που απέχουν έστω
και λίγα χιλιόμετρα από αστικές
περιοχές.

Και πριν ακόμη ολοκληρωθεί
αυτό το κείμενο το οποίο άρχισε
να γράφεται την προηγούμενη
εβδομάδα, ένα άλλο γεγονός,
αυτό της θανάτωσης ακόμη
ενός αγριόγιδου στην περιοχή
του Σκαμνελιού, το οποίο βεβαί-
ωσε η Κυνηγετική Θηροφυλακή,
ήρθε να επιβεβαιώσει τον κανό-
να: δηλ. ότι η αυθαιρεσία «ζει
και βασιλεύει» στις υποτι-
θέμενες Π.Π. και ότι η καταστο-
λή είναι δύσκολη και σχεδόν πά-
ντα τυχαία ή ευκαιριακή ενώ
απουσιάζει τελείως η αποτελε-

σματική πρόληψη που θα δημι-
ουργούσε συνθήκες αποτροπής
τέτοιων φαινομένων.

ΕΙΝΑΙ καιρός λοιπόν, να γίνει
αντιληπτό απ' όλους μας
πως: Προστατευόμενες Περιο-
χές καθώς και προστατευόμενα
είδη «στα χαρτιά», δεν μπορούν
να υπάρξουν και η θεσμοθέτησή
τους (ή η κήρυξή τους) συνε-
πάγεται και την ανάληψη από το
κράτος βασικών υποχρεώσεων,
με πρώτη και κύρια αυτήν της
πραγματικής και αποτελεσμα-
τικής φύλαξης.

Πρέπει επίσης να παραδε-
χθούμε επιτέλους (είναι χιλιά-
δες τα παρόμοια παραδείγματα)
και χωρίς καμιά διάθεση υπο-
βάθμισης του έργου και της προ-
σφοράς κανενός, πως οι υπάρ-
χοντες μηχανισμοί φύλαξης,
κρατικοί και μη, δεν είναι ούτε
επαρκείς ούτε αποτελεσματικοί
και αν θέλει μια ευνομούμενη
πολιτεία πράγματι να «διαφυλά-
ξει και να προστατεύσει», θα
πρέπει να προχωρήσει στον εκ-
συγχρονισμό των υφιστάμενων
ή στην θεσμοθέτηση νέων και
σύγχρονων μηχανισμών φύλα-
ξης. Τότε μόνον και εφόσον δη-
μιουργηθούν αποτελεσματικοί
μηχανισμοί φύλαξης με ευθύνη
του κράτους, θα μπορούν να λει-
τουργούν υποστηρικτικά και με
ακόμη μεγαλύτερη αποτελε-
σματικότητα, επικουρικοί μηχαν-
ισμοί φύλαξης που έχουν τη
μορφή Ν.Π. Ιδιωτικού δικαίου ή
Κοινωνικών ιδρυμάτων ή Μη
Κυβερνητικών Οργανώσεων κ.α.

Στη λογική αυτή, θεωρούμε
αξιοπρόσεκτη την πρόταση της
«Πίνδος Περιβαλλοντικής» για
την ανάθεση της φύλαξης σε
ένα σύγχρονο και οργανωμένο
νέο σώμα αγροφυλακής στο
πρότυπο των ιταλικών δασικών
σωμάτων.

Όμως για να υλοποιηθούν
όλα τα παραπάνω θα πρέπει η
πολιτεία να αποφασίσει να βά-
λει πράγματι και όπως η ίδια
ισχυρίζεται, σε «πρώτη προ-
τεραιότητα» το περιβάλλον. Αυ-
τό για το WWF ΕΛΛΑΣ μεταφρά-
ζεται σε τρεις βασικές δράσεις η
υλοποίηση των οποίων, ειδικά
για την περιοχή μας, θα είναι
εξαιρετικά ευεργετική:

1. Στην ουσιαστική θεσμική
κατοχύρωση των προστα-
τευόμενων περιοχών και των
φορέων Διαχείρισής τους. Η
σημερινή κατάσταση η οποία
αποτελεί συνέχεια μιας ανάλο-

γης προηγούμενης, μόνο αισιο-
δοξία δεν μας δημιουργεί.

2. Στην εξασφάλιση σταθερής
και πάγιας χρηματοδό-
τησης των Π.Π. από τον εθνικό
προϋπολογισμό καθώς και στη
δημιουργία του. «Ειδικού Ταμεί-
ου για τις Προστατευόμενες Πε-
ριοχές». Δυστυχώς ούτε και ως
προς αυτά τα δύο αιτήματα
υπάρχει κάποια δέσμευση. Η πο-
λιτεία εξακολουθεί να μιλά για
αυτοχρηματοδότηση των περιο-
χών τη στιγμή που η διεθνής
εμπειρία έχει αποδείξει πως η
επικρατούσα πηγή εσόδων για
τις Π.Π. είναι η κρατική χρηματο-
δότηση (καλύπτει το 80% των
εσόδων).

3. Στην ουσιαστική ενσωμά-
τωση του περιβάλλοντος
στις τομεακές πολιτικές. Για να
γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει η πο-
λιτεία να πάψει να χειρίζεται τα
ζητήματα του περιβάλλοντος με
δειλία, σαν αυτά να είναι
ανταγωνιστικά της ανάπτυξης
αλλά με την πολιτική της να απο-
δείξει έμπρακτα πως, η πολιτική
για τη σωστή διαχείριση και προ-
στασία του περιβάλλοντος και των
Π.Π. συνιστά βασική και
αναγκαία αναπτυξιακή επιλογή
για τη χώρα και ειδικότερα για
την περιοχή μας. Αντίθετα μέχρι
σήμερα οι τομεακές πολιτικές
δεν λαμβάνουν υπόψη τις Π.Π.
με αποτέλεσμα να μην εντοπιζό-
νται καθόλου τα σημεία τριβής ή
οφέλους από την ύπαρξη μιας
τέτοιας περιοχής.

ΘΕΛΟΥΜΕ λοιπόν πως αυ-
τές είναι οι ελάχιστες
βασικές προϋποθέσεις για μια
πραγματικά αξιόπιστη περιβαλ-
λοντική πολιτική όσον αφορά
κυρίως τις προστατευόμενες πε-
ριοχές και πιστεύουμε ότι μόνον
έτσι θα δημιουργηθούν αποτε-
λεσματικοί μηχανισμοί διαχεί-
ρισης, προστασίας και φύλαξης
των περιοχών αυτών. Αντίθετα
αν η κατάσταση παραμένει
όπως έχει, αυτό που θα συνεχι-
ζόμαστε να βλέπουμε είναι μεμο-
νωμένες και αποσπασματικές
(από διάφορους φορείς) προ-
σπάθειες διαχείρισης, προστα-
σίας ή φύλαξης του περι-
βάλλοντος, οι οποίες ανεξάρτη-
τα των προθέσεων, το λιγότερο
που θα πετυχαίνουν είναι να
καταλήγουν «στον αέρα».

Τελευταία χαρακτηριστικά
παραδείγματα, αυτό της κα-
τάληξης μιας καλοπροαίρετης
δράσης εμπλουτισμού της λί-
μνης των Ιωαννίνων με κύκνους,

ή αυτό της εξόντωσης αγριόγι-
δου για άλλη μια φορά και παρά
τις προσπάθειες ευαισθητοποιή-
σης και εγρήγορης των τοπι-
κών φορέων τόσο μέσα από το
τριοετές ερευνητικό πρόγραμμα
του WWF, όσο και μέσα από την
συνολική ερευνητική προσπά-
θεια και εθελοντική προσφορά
που έχει προηγηθεί και συνεχί-
ζεται και σήμερα από άλλους πε-
ριβαλλοντικούς φορείς, καθώς
και από τις προσπάθειες των φο-
ρέων φύλαξης που όσο και «αν
θέλουν δεν αρκούν».

ΚΑΙ ΜΙΛΑΜΕ μόνο για τα πρό-
σφατα παραδείγματα γιατί
δυστυχώς αυτά δεν αποτελούν
την «εξαιρέση στον κανόνα» και
ούτε πρόκειται να είναι τα τε-
λευταία, εφόσον, δεν έχουμε
καταφέρει ακόμη να εφαρμό-
σουμε πολιτικές και να δημιουρ-
γήσουμε τις δομές εκείνες που
θα επιτρέψουν την αποτελεσμα-
τική διαχείριση και προστασία.
Και όσο δεν προχωράμε αποφα-
σιστικά στη δημιουργία και την
ενίσχυση αυτών των δομών, κά-
ποιοι θα είναι ικανοποιημένοι με
το να κάνουν εμπλουτισμούς
που την επόμενη θα είναι
«στον... αέρα», άλλοι από μας
θα είναι ικανοποιημένοι να κά-
νουν ερευνητικά προγράμματα
για την διαχείριση ειδών και
πληθυσμών που την επόμενη θα
είναι «στον... αέρα» γιατί δεν θα
υπάρχει η κατάλληλη επιστημο-
νικοτεχνική δομή να τα εφαρμό-
σει και να τα πάει ακόμη παρα-
πέρα, και κάποιοι άλλοι θα είναι
ικανοποιημένοι γιατί ο μηχανι-
σμός... πάντα λειτουργεί!!! αλ-
λά... δυστυχώς όπως αποδει-
κνύεται καθημερινά οι λαθροκυ-
νηγοί και οι κάθε λογής ασυνεί-
δητοι για κακή μας τύχη... «δεν
ντουφεκάνε στον αέρα». Μόνο
που αυτό δε λέγεται διαχείριση
ούτε προστασία βέβαια. Ας το
πούμε όπως αλλιώς θέλουμε.

Η διαχείριση και η προστασία
εξακολουθούν να είναι τα ζη-
τούμενα και εμείς θεωρούμε ότι
η πολιτεία έχει την ευκαιρία να
κάνει την αρχή και αυτή δεν εί-
ναι άλλη από το να αποδείξει
έμπρακτα ότι το περιβάλλον
αποτελεί πράγματι πρώτη προ-
τεραιότητα, όπως διακηρύττει
και ισχυρίζεται.

Ο Κωσταντίνος Τζιόβας είναι
υπεύθυνος του προγράμματος
του WWF Ελλάς για την
«Βόρεια Πίνδο»

Ετέλους Εθνικό Πάρκο με τη «βούλα»

Υπογράφηκε η κοινή υπουργική απόφαση για τη Βόρεια Πίνδο

Ρεπορτάζ: ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΓΓΕΛΗ

Πριν από αρκετά χρόνια, η
θεσμική κατοχύρωση του
εθνικού πάρκου Βόρειας Πίνδου
φαίνεται σχεδόν αδύνατη.

Οι αντιδράσεις των κατοίκων
ήταν πολλές και έντονες, ενώ οι πο-
λιτικές σκοπιμότητες δεν έλειπαν.
Με την πάροδο των χρόνων, με τη
σωστή ενημέρωση των πολιτών και
με τη διάθεση για συναίνεση από
τους περισσότερους φορείς έγιναν
τα σημαντικά βήματα, με πρώτο τη
σύσταση του φορέα διαχείρισης.

Το τελευταίο βήμα έγινε χθες με
την υπογραφή της κοινής υπουργι-
κής απόφασης (ΚΥΑ), η Όποια ανα-
μενόταν από τον Οκτώβριο. Την
απόφαση για το χαρακτηρισμό της
περιοχής «ορεινοί όγκοι της Βόρει-
ας Πίνδου» ως Εθνικό Πάρκο υπέ-
γραψαν οι υπουργοί ΠΕΧΩΔΕ,

Γιώργος Σουφλιάς, Ανάπτυξης, Δη-
μότητος, Αγροτικής Ανά-
πτυξης, Ευάγγελος Μπασιάκος, και
η αναπληρώτρια υπουργός Πολιτι-
σμού, Φάνη Πάλλη-Πετραλιά.

Ο υφυπουργός Περιβάλλοντος,
Σταύρος Καλογιάννης, εξέφρασε
στον «Η.Α.» την ικανοποίησή του
για την εξέλιξη - ή καλύτερα για την
κατάληξη της υπόθεσης.

Υπό την προεδρία του κ. Καλο-
γιάννη είχε πραγματοποιηθεί στις
αρχές Σεπτεμβρίου σύσκεψη φορέ-
ων της περιοχής στο υπουργείο,
προκειμένου να βρεθούν λύσεις για
κάποιες επιφυλάξεις και να ορι-
στοικοποιηθεί το τελικό κείμενο.

«Είμαι ευτυχής που μετά από
ένα μεγάλο χρονικό διάστημα και
μετά από πλούσιο και γόνιμο διάλο-
γο καταλήξαμε εδώ, στην υπογρα-
φή της κοινής υπουργικής απόφα-
σης», τόνισε στον «Η.Α.» ο κ. Καλο-

γιάννης. Ο υφυπουργός δεν παρα-
λείπει να επισημάνει τη συμβολή
των φορέων από τους νομούς Ιωαν-
νίνων και Γρεβενών. «Η απόφαση
έχει βελτιώσεις σε σχέση με το αρ-
χικό σχέδιο και αυτό οφείλεται στις
προτάσεις των νομαρχιών Ιωαννί-
νων και Γρεβενών, των δήμων και
άλλων φορέων», υπογράμμισε.

Το περιεχόμενο

Στην κοινή υπουργική απόφαση,
εκτός από την οριοθέτηση της προ-
στατευόμενης περιοχής και τον κα-
θορισμό των ζωνών προστασίας, πε-
ριλαμβάνονται οι επιτρεπόμενες
δραστηριότητες και οι αυστηροί πε-
ριορισμοί προστασίας και διαχείρι-
σης.

Εντός των ορίων του Εθνικού
Πάρκου προσδιορίζονται επιτρεπό-
μενες δραστηριότητες ανά ζώνη,
όπως η επιστημονική έρευνα των

φυσικών οικοσυστημάτων και των
ειδών χλωρίδας και πανίδας, η εκτέ-
λεση των απαραίτητων εργασιών
για τη συντήρηση, προστασία και
ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και
μνημείων, καθώς και η εγκατάστα-
ση των αναγκαίων υποδομών για τη
λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης
για την εκτέλεση εργασιών κ.λπ.
Ακόμα, σύμφωνα με την ΚΥΑ, επι-
βάλλεται η υποχρέωση περιβαλ-
λοντικής αδειοδότησης για τις επι-
τρεπόμενες δραστηριότητες.

Στη διαδικασία αυτή καθιε-
ρώνεται στάδιο γνωμοδότησης του
Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος και θα
αποφαινεται σε συνεργασία με το
υπουργείο Περιβάλλοντος.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι
η ΚΥΑ αναμένεται να δημοσιευτεί
στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Τρώτε χόρτα που μεγαλώνουν στην ευλογημένη γη του Ζαγορίου

Δεκαπέντε χρόνια μετά τη σύ-
νταξή μου, από τότε που άφησα το
κλουβί στην πόλη και ήρθα να ζήσω
στο χωριό, πολλές είναι οι χαρές
που έχω νιώσει. Ξυπνάω το πρωί πι-
νω τον καφέ μου στη βεράντα και
βλέπω μακριά τα βουνά, το Μιτσικέ-
λι και το Περιστέρι, από το Μέτσοβο
ως την Κόνιτσα.

Μετά πηγαίνω στον κήπο ή στο
χωράφι μας στα Τσούλια, περνάω
λίγες ώρες ποτίζοντας ή σκαλίζο-
ντας τα λαχανικά ή τα δέντρα μας
και γυρίζω πολλές φορές φορτωμέ-
νος μαρουλάκια, κρεμμυδάκια, σπα-
νάκια ολόφρεσκα ή φρούτα, ανάλο-
γα με την εποχή.

Μην φανεί παράδοξο αν σας πω
ότι από τον Ιούλιο ως τον Οκτώβριο
δεν πάμε στον μανβή, ότι θέλουμε
μας το δίνει ο τόπος μας, καθαρό,
χωρίς φυτοφάρμακα, χωρίς λιπά-
σματα, ποτισμένο με κατακάθαρο
κρύο νερό.

Έντυπα απόδημων Απειρωτών

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

«Το Ζαγόρι μας» είναι η μηνιαία έκδοση της Ιστορικής και Λαογραφικής
Εταιρείας Ζαγορίου, που εκδίδεται στα Γιάννινα, στην οδό Σίνα 44.

Το έντυπο αυτό τυπώνεται σε 20 ασπρόμαυρες σελίδες. Διανύει το 25ο
έτος της κυκλοφορίας του και προσεγγίζει τα 320 συνολικά τεύχη. Αρκετά
καλό στην εμφάνισή και στην εκτύπωση. Θα μπορούσε να ήταν πολύ κα-
λύτερο με ένα άλλο σχήμα, με καλύτερη βιβλιοδεσία, ώστε να στέκεται κα-
λύτερα στη βιβλιοθήκη, γιατί «το Ζαγόρι μας» δεν είναι έντυπο μιας χρή-
σης.

Τα περιεχόμενά του, είναι πρῆγματικός θησαυρός, όπου μπορεί κανείς
να βρει πλούτο πληροφοριών για την πολιτιστική και πνευματική ζωή των
Ζαγορισίων. Τα κείμενα γραμμένα, από γνώστες και καλούς χειριστές της
ελληνικής γλώσσας, μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμες πηγές πληροφό-
ρησης για το παρελθόν και το παρόν ενός κόσμου με ιστορία, με παράδοση,
με προσφορά.

Δεν μπορούμε παρά να εκφράσουμε τα συγχαρητήριά μας στο Δ.Σ. της
Ι.Α.Ε.Ζ., στη συντακτική επιτροπή, και σε όσους διαθέτουν κόπο και χρόνο,
για την έκδοση και κυκλοφορία του εντύπου, ως «το Ζαγόρι μας». Θα ήταν
μάλιστα επιθυμητή μια συνεργασία με το Περιοδικό «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΠΕΙΡΟΣ
ΧΩΡΑ».

Από το περιοδικό «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΠΕΙΡΟΣ ΧΩΡΑ», Νοέμβριος 2004

Και δεν είναι μόνο τα λαχανικά
και πολλά εποχιακά φρούτα κάνου-
με στον κήπο μας και στο χωράφι.

Στο χωριό μας δεν αγοράζουμε
σύκα, ροδάκινα, μήλα, σταφύλια,
αχλάδια, φράουλα.

Εφέτος κάναμε και το τσίπουρο
του σπιτιού, του χρόνου θα προσπα-
θήσουμε να κάνουμε και το κρασί
μας.

Γυρίζω στο σπίτι κουρασμένος,
αλλά ευτυχισμένος, που πέρασα μια
τόσο όμορφη μέρα.

Τον υπόλοιπο χρόνο μου τον
περνώ στο σύλλογο, φροντίζοντας
ή συμπληρώνοντας την έκθεση φω-
τογραφιών ή την συλλογή αρωματι-
κών, φαρμακευτικών ή μελισσοτορο-
φικών βοτάνων.

Εκεί μελετώντας τα διάφορα βό-
τανα είδα με έκπληξη ότι πολλά
χρησιμοποιούμε κάθε μέρα στο φα-
γητό μας, όταν κάνουμε σαλάτες
ωμές ή βραστάς, όταν μαγειρεύουμε

φαγητά με χόρτα, μπριάμι, γιανγί,
μανούσια γεμιστά ή κάνουμε τις
υπέροχες εκκενές λαχανόπιτες.

Εκπληκτος, λοιπόν είδα ότι όλα
αυτά τα χορταρικά, εκτός από το
άρωμα τους και την υπέροχη γεύση
τους έχουν και πάμπολλες φαρμα-
κευτικές ιδιότητες. Για τούτο δεν εί-
ναι υπερβολή να πούμε «Τρώτε όσα
μπορείτε περισσότερα λαχανικά
στο φαγητό σας στις σαλάτες σας,
ωμά το καλλίτερο, αλλά και βραστά,

Γιάννη Βακάμη

αρκετά να είναι καθαρά, χωρίς λιπά-
σματα, χωρίς φυτοφάρμακα, φυτε-
μένα στο κήπο στο χωράφι στο πε-
ριβόλι το δικό σας».

Και για το αληθές θα θέλω να
αναφερθώ σε μερικά από αυτά, για
να δείτε πόσες φαρμακευτικές ιδιο-
τητες έχουν, εκτός, που όπως είπα
αρωματίζουν και νοστιμίζουν το φα-
γητό μας.

Πρώτα θα αναφερθώ στο καρ-
τό. Δεν χρειάζεται να σας το παρου-
σιάσω, όλοι το ξέρουμε, μόνο που
πρέπει να προσέξουμε να είναι κα-
νονικά γινωμένο, ούτε ανοιχτόχρω-
μο γιατί είναι άγουρο ακόμη, ούτε
πολύ κόκκινο, γιατί είναι παραγινω-
μένο, στην πρώτη περίπτωση δεν
έχει ακόμη τα συστατικά του όλα
και στην δεύτερη τα έχει χάσει.

Εκείνο όμως που λίγοι γνωρί-
ζουν, είναι ότι το καρότο έχει τα πιο
πολλά ιχνοστοιχεία.

Έχει σίδηρο, ασβέστιο, μαγνή-
σιο, μαγγάνιο, φώσφορο, νάτριο και
πολλά άλλα ιχνοστοιχεία, όπως εί-
πα, ... το φαντάζεστε;

Εκτός από τα ιχνοστοιχεία είναι
το χορταρικό με τις περισσότερες
βιταμίνες. Έχει την μεγαλύτερη πο-
σότητα βιταμίνης Α την καρωτίνη. Ο
πολύς του θερμίδες τα εγκαυμά-
τα. Οι σπόροι του βοηθούν στην πέ-
ψη και φέρνουν γάλα στις θηλάζου-
σες. Ωφελεί στην όραση και ευεργε-

τεί το συκώτι, είναι διουρητικό και
καθαρίζει το αίμα. Ο χυμός του το-
νώνει τον οργανισμό και καταπολε-
μά τον διαβήτη. Τελευταία κάνουν
έρευνες στο DNA του, γιατί υποψιά-
ζονται ότι έχει αντικαρκινικές ιδιο-
τητες.

Το φαντάζεται κανένας, ένα τό-
σο ταπεινό λαχανικό να έχει αυτές
τις ιδιότητες;

Σ' αυτό το τεύχος εκτός από το
καρότο, θα ασχοληθώ και με το σπα-
νάκι. Για τα άλλα λαχανικά θα μιλή-
σω σε άλλα φύλλα. Το σπανάκι ένα
μοναδικό λαχανικό. Οι περισσότε-
ροι το ξέρουμε, δεν χρειάζεται ξε-
χωριστή παρουσίαση. Κι εδώ θα πω
ότι εκτός που πρέπει να είναι καθα-
ρό από κάθε πλευρά, πρέπει να είναι
και κανονικά ωριμασμένο. Ούτε
άγουρο, ούτε παραγινωμένο. Οι πε-
ρισσότεροι ξέρουμε ότι έχει μεγάλη
ποσότητα σιδήρου, και για τούτο εί-
ναι απαραίτητο για όσους έχουν έλ-
λειψη σιδήρου, σιδηροπενία, όπως
λέν οι γιατροί, κυρίως τα παιδιά και
οι ενήλικες.

Προσέξτε όμως μην το παίρνουν
σε μεγάλες ποσότητες όσοι έχουν
υψηλό αιματοκρίτη ή πίεση του
αίματος. Εδώ θα κάνω μια παρένθε-
ση.

Όσοι έχουν προβλήματα υγείας,
προκειμένου να χρησιμοποιήσουν
κάποια λαχανικά συστηματικά, κα-
λόν είναι να συμβουλευτούν ένα
γιατρό, αν έχει και γνώσεις ομοιο-
παθητικής καλλίτερα.

Και συνεχίζουμε για το σπανάκι.
Μπορούμε να κάνουμε ένα αφέψη-
μα που είναι πολύ καλό για την τό-
νωση του οργανισμού μας.

Αφινύουμε βότανα και μουλιά-
ζουμε σε κρασί ξηρό, για 10 μέρες,
στραγγίζουμε το εκχύλισμα και το
διατηρούμε σε δροσερό μέρος ή
στο ψυγείο. Πίνουμε από ένα ποτη-
ράκι το πρωί, το μεσημέρι και το βρά-
δυ πριν το φαγητό

Δανείζομαι τον τίτλο από σχετικό άρθρο του μακαρίτη Κουκουλιώτη δασκάλου Κώστα Λαζαρίδη, που δημοσίευσε στον «Ηπειρωτικό Αγώνα» στις 2-6-67. Θυμήθηκα τα όσα έγραφε τότε ο ερευνητής και αγωνιστής Κ. Λαζαρίδης, με αφορμή άρθρο της κ. Χρύσας Ταβουλάρη στον «Ελεύθερο Τύπο» στις 4-01-05. Η δημοσιογράφος σχολιάζει το σκάκισμα ονομάτων (Ακης-Δέσποινα 26-9-01, Χ.Ρ. 2003 κλπ.) σε τοιχογραφίες του ναυδρίου του Αγίου Μηνά Μονοδενδρίου, που ιστορήθηκε στα 1630. Αυτούς τους νεοέλληνες χριστιανούς και ευρωπαίους πολίτες τους περιγράφει ως εξής: «Δεν είναι βάνδαλοι, ούτε βέβηλοι, είναι κάτι χειρότεροι, είναι άσχετοι, είναι αδιάφοροι, είναι κυριολεκτικά «τίποτα» και αυτό είναι το χειρότερο».

Είμαι εκκλησιαστικός επίτροπος στο Καπέσοβο και πέραν αυτού ιδιαίτερα ευαίσθητος με την αιογραφία, μια που ασχολήθηκα λίγο με τους Καπεσοβίτες αιογράφους. Οι πρόγονοί μας δαπάνησαν σημαντικά χρηματικά ποσά για την ανέγερση ναών και για την ιστόρησή τους. Οι αιογράφοι Καπεσοβίτες, Χιονιάδτες, Πανωσουδενιώτες κλπ, έβαλαν όλο το μεράκι τους και την τέχνη τους για να χτίσουμε σήμερα αυτά τα μνημεία, που τα καταντήσαμε τουριστικά αξιοθέατα. Ότι συνέβη στο Μονοδένδρι γίνεται κι αλλού, ασχέτως που δεν προβάλλεται. Ετσι πέρα απ' το γεγονός της φθο-

Σεβασμός στα θρησκευτικά μνημεία του Ζαγοριού μας

ράς στην τοιχογραφία μπαίνει και το ερώτημα φύλαξης των ναών και των κειμηλίων τους. Είχαμε στο παρελθόν σημαντικές κλοπές και δεν βάλαμε μυαλό. Θέλω να αναφέρω τα παράδειγμα του Τσεπελόβου. Ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου συντηρήθηκε με γενναίες δαπάνες, τα κεράια ανάβουν έξω στο χαγιάτι, απαγορεύεται η φωτογράφιση και φυλάσσεται καλά. Ταπεινά συγχαίρω την εκκλησιαστική επιτροπή Τσεπελόβου.

Θέτω το ερώτημα αν τα θρησκευτικά μνημεία μας είναι χώροι λατρείας και προσευχής ή είναι κωμωχτές τουριστών; Οι ναοί μας είναι θύματα της εμπορευματοποίησης; Αναμφίβολα στα πρώτα αξιοθέατα κάθε χωριού περιλαμβάνεται και η κεντρική εκκλησιά. Εμμέσως λοιπόν η ξενάγηση στο μνημείο βοηθά την τουριστική ανάπτυξη του χωριού και στη δουλειά των επαγγελματιών. Η επίσκεψη όμως στην εκκλησία απαιτεί και την ανάλογη ευλάβεια κι ευσέβεια. Ξενάγηση στις εκκλησίες του Καπεσόβου δεκάδες επισκέπτες έλληνες κι ευρωπαίους. Μεταξύ των τελευταίων κι έναν αξιότιμο και ευσεβέστατο καθολικό ιερέα με την οικογένειά του. Οι ευρωπαίοι επισκέπτες ευλαβικά εισέρχονται

Αποστόλου Κ. Ντιναλέξη

έχουν τις ζακέτες τους δεμένες στη μέση. Αρχίζουν να φωτογραφίζουν χωρίς άδεια και υποβάλλουν όλοι μαζί ερωτήσεις. Το παγκάρι με τα κεράια (όχι εμπορευματοποίηση) και το προσκυνητάρι δεν τα βλέπουν. Περιφέρονται στο ναό χωρίς άδεια και σχολιάζουν μεγαλόφωνα. Συνιστούν μέτρα προστασίας και φύλαξης, λες και εμείς δεν ξέρουμε τις μας γίνεται. Αν είναι ελληνικό λεωφορείο εκδρομικών με χίλια ζόρια μαζεύνονται όλοι μαζί για ξενάγηση, όσοι θέλουν βέβαια. Ελάχιστοι αρχηγοί εκδρομών μπορούν να επιβληθούν και στο τέλος να πουν κι ένα ευχαριστώ. Επισκέφτηκαν τις εκκλησίες του Καπεσόβου και παιδιά εκδρομείς και συμπεριφέρθηκαν

ευσεβώς και ευλαβώς και όχι απ' το φόβο των καθηγητών και δασκάλων τους. Θυμάμαι με ικανοποίηση τις επισκέψεις παιδιών και τον ευχάριστο διάλογο που είχαμε.

Τελικά δεν μπορούμε να κρατάμε κλειστές τις εκκλησίες μας. Αν στους δέκα τουρίστες ο ένας ανάψει το κεράκι του και κάνει το σταυρό του, τότε ο σκοπός εκπληρώνεται. Ο ναός είναι τόπος λατρείας και αφού έστω κι ένας θέλει να εισέλθει για πέντε λεπτά δεν μπορείς να του το στερήσεις. Οι ναοί μας είναι μνημεία που αντιπροσωπεύουν θρησκευτικά συναισθήματα, πολιτιστική κληρονομιά, τέχνη, καλαισθησία, νοστορπία κλπ περασμένων εποχών κι αξίζει κάθε σεβασμός προς αυτά. Τι θα αποκομίσει απ' την επίσκεψη αυτή κάθε εκδρομέας δεν μας ενδιαφέρει. Εμείς δεν μπορούμε να του κρατάμε κλειστή την πόρτα της εκκλησίας.

Περιέγραφα παραπάνω την συμπεριφορά Ελλήνων και ξένων επισκεπτών. Αυτά ας τα γνωρίζουν οι εκκλησιαστικοί επίτροποι. Να συγκεντρώνουν τους επισκέπτες μπροστά στο παγκάρι για συζήτηση και ομαδικά να περιφέρονται το ναό. Η φωτογράφιση καλό θα ήταν να απαγορεύεται. Προσοχή επίσης και στο κλειδί της εκκλησίας. Τελειώνοντας προτείνω -αν είναι επιτρεπτό- κάθε ναός να έχει βιβλίο επισκεπτών για ν' αφήσει κάθε επισκέπτης τις εντυπώσεις του ή τα ίχνη του αν είναι ανάγωγος.

«ΑΚΗΣ-ΔΕΣΠΟΙΝΑ 26-9-01» πέρασαν... στην ιστορία βανδαλίζοντας.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ: Χάραξαν μηνύματα σε τοιχογραφίες αιώνων στο εκκλησάκι του Αγίου Μηνά

Βάνδαλοι με υπογραφή

Μονοδένδρι, Ζαγόρια εν έτει 2005. Όλα τα χωριά του Ζαγοριού ανήκουν στην προστατευμένη περιοχή της Β. Πίνδου. Μνημεία μοναδικά σε μια μοναδική γωνιά της Ευρώπης.

Της Χρύσας Ταβουλάρη

Μονοδένδρι, το πιο πολυσύχναστο χωριό μιας και εξασφαλίζει την ωραιότερη θέα προς το φαράγγι του Βίκου.

Στην πλατεία, εκεί περίπου που αρχίζει η τουριστική διαδρομή μέχρι την Αγ. Παρασκευή, κρυμμένο σε μια στροφή, στο καλντερίμι, το εκκλησάκι του Αγ. Μηνά.

Μια γωνιά όλο κι όλο, χρισμένο πριν από τέσσερις αιώνες. Από δίπλα του πέρασαν αλλόθρησκοι και κατακτητές, εκεί κοντά του έγιναν μάχες και ξέσπασαν θεομηνίες. Αντιστάθηκε και έφτασε μέχρι τα χρόνια μας. Τα χρόνια που δεν υπάρχουν «αλλόθρησκοι», ούτε κατακτητές... Για να αλωθεί τώρα στα χρόνια των νεοελλήνων με το κινητό και το 4Χ4. «Ο Άκης και η Δέσποινα», ο «ΠΑΥΛΟΣ» ή η Χ.Ρ. και δεκάδες άλλοι καλοί... χριστιανοί και Ευρωπαίοι πολίτες δυστυχώς εκεί στη στροφή στο καλντερίμι δεν μιλούσαν στο κινητό και δυστυχώς είδαν το εκκλησάκι του Αγ. Μηνά.

Κι όχι μόνο το είδαν αλλά αποφάσισαν όλοι αυτοί να αφήσουν τα ίχνη τους, να απαθανάτισουν το πέρασμά τους σκαλίζοντας το όνομά τους πάνω στις τοιχογραφίες που καλύπτουν τους τοίχους στον πρόναο.

Καταστροφές

Μαζικά τα τελευταία χρόνια -όπως δείχνουν τα ονόματα αλλά και οι ημερομηνίες που τα συνοδεύουν- οι νεοέλληνες των...καλύτερων Ολυμπιακών Αγώνων καταστρέφουν ό,τι μας άφησαν κληρονομιά οι αιώνες.

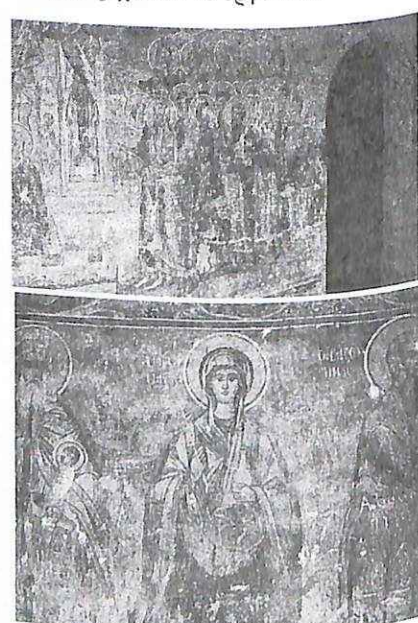
Και όχι δεν είναι βάνδαλοι, ούτε βέβηλοι είναι κάτι χειρότερο, είναι άσχετοι, είναι αδιάφοροι, είναι κυριολεκτικά «τίποτα» και αυτό είναι το χειρότερο.

Είναι οι ίδιοι που λίγο πριν ούρλιαζαν με δέος στη θέα του Βίκου ακούγοντας λειτουργία από CD και μεγάφωνα τα οποία πολύ νεοελληνικά ο νεοέλληνας έμπορος έχει εγκαταστήσει στο μοναστήρι της Αγ. Παρασκευής, τευόμενες περιοχές της Ευρώπης. Μιας περιοχής που έχει χαρακτηριστεί φυσικό και πολιτιστικό μνημείο.

Φωτογραφίες: Κ. Γκοτζαμάνης

«Χ.Ρ. 2003», ο σύγχρονος «καλλιτέχνης» έβαλε την υπογραφή του... για να μην ξεχαστεί το έργο του.

Τοιχογραφίες-δείγματα του πολιτισμού μας, αιώνες πριν. Πάνω τους χαραγμένες υπογραφές, δείγματα του πολιτισμού μας σήμερα

ΦΩΤΟΡΕΠΟΡΤΑΖ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΣΤΑ ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ ΣΤΙΣ 9-10-2005

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ι.Α.Ε.Ζ.

Ο Δήμαρχος Ανατολικού Ζαγοριού κ. Β. Σπύρου

Ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγοριού κ. Γ. Παπαναστασίου.

Ο Δήμαρχος Δήμου Τύμφης Ζαγοριού Γ. Σουκοβέλος.

Ο δημιουργός του Λαογραφικού Μουσείου κ. Αγάπιος Τόλης και η συντροφιά του.

Μέλη της Διοίκησης του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ζαγοριού

Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Τριστενίου κ. Φάνης Πασπαλιάρης με το Σύμβουλο κ. Παπαλεοντίου και τη σύζυγό του.

Η Ζαγορίσια Πρόεδρος του Συλλόγου Παϊών Γιαννιωτών με την παρέα της.

Η νέα πολύτιμη έκδοση του Ριζάρειου Ιδρύματος Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ -Το παράδειγμα του Κουκουλιού-

► Έργο του **ΒΥΡΩΝΑ ΧΡΗΣΤΙΔΗ**, τ. Αναπλ. Καθηγητού του ΕΜΠ

των μαστόρων και εισαγωγών οι οποίοι ήταν και εισαγωγείς μαζί με αυτούς νέων ιδεών και νοητικών «εικόνων» κτισμάτων, καθώς επίσης της διαφοροποίησης του οικονομικού τους επιπέδου.

Αναλυτικότερα, η μελέτη παρουσιάζει την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής αυτής σε κλίμακα συνόλου και μεμονωμένων κτισμάτων στο χρονικό διάστημα 1100-1905 και στοχεύει στον προσδιορισμό των παραγόντων που την διαμόρφωσαν. Διακρίνονται τέσσερες περίοδοι με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά η κάθε μία. Εξετάζεται επίσης η ευρύτερη περιοχή του χωριού.

Η μεγαλύτερη ίσως προσφορά του Βύρωνα Χρηστίδη να είναι η μεθοδολογία έρευνας προς μία πιο αντικειμενική και ρεαλιστική προσέγγιση της «παράδοσιακής» μας

«ανώνυμης» αρχιτεκτονικής. Μία τέτοια συμβολή στην απομυθοποίηση της δεν σημαίνει ότι επιδιώκει την υποβάθμιση της. Αντίθετα, η προσπάθεια να προσεγγιστούν τα πραγματικά γεγονότα και οι διαδικασίες που τη διαμοιούργησαν, όπως γράφει στην Εισαγωγή του βιβλίου ο συγγραφέας, «εξυπηρετεί καλύτερα όλους όσοι την αγαπήσαμε και θελήσαμε να την προσεγγίσουμε π.χ. για απλή χαρά των αισθήσεων ή για να αντλήσουμε διδάγματα για τη σημερινή αρχιτεκτονική αναζήτηση».

Όμως η εξειδικευμένη τούτη μελέτη πιστεύουμε ότι απευθύνεται και σε ευρύτερο κύκλο αναγνωστών που ενδιαφέρονται παραδείγματος χάριν για την ιστορία και τις ειδικότερες συνθήκες ζωής της περιοχής. ή απλώς για να σχηματίσουν μία εικόνα των σπιτιών σε παλιότερες εποχές,

μέσα από τα σχέδια ή τις φωτογραφίες των σπιτιών της περιόδου 1975-1985 περίπου.

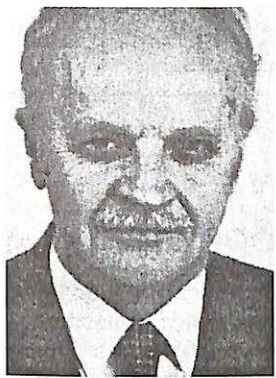
Η εργασία του Βύρωνα Χρηστίδη τυπώθηκε όπως ακριβώς συντάχθηκε, προ 11 ετών, με ελάχιστες διορθώσεις που αποσκοπούν στην καλύτερη κατανόησή της. Στο ενδιάμεσο, μέχρι την έκδοσή της, διάστημα, υπήρχε ένα και μόνο δακτυλογραφημένο αναντυπό της στη βιβλιοθήκη της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, το οποίο βοήθησε στις σχετικές έρευνες τους εκατοντάδες σπουδαστές και μελετητές.

Ο Βύρων Δ. Χρηστίδης, Δρ Αρχιτέκτων - Μηχανικός Ε.Μ.Π., τ. Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. στο μάθημα της Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας και Ρυθμολογίας, γεννήθηκε στα Γιάννινα (1935) και έζησε εκεί μέχρι της αποφοίτησής του από τη Ζωσιμαία Σχολή. Γνώρισε το Ζαγόρι από μικρός.

Για τη μελέτη τούτη εργάστηκε στο διάστημα 1975-1994, παράλληλα με τα καθηκοντά του στο Ε.Μ.Π. (1969-2000) και το αρχιτεκτονικό του έργο.

ΚΩΣΤΑ Π. ΖΑΚΚΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ο Κώστας Π. Ζάκκας μας εξέπληξε ευχάριστα με το νέο του πόνημα για την

Εμπορική Σχολή της Ηπείρου που λειτουργήσε από το 1923 μέχρι το 1961 και της οποίας η συμβολή στην οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής, σε χρόνια δύσκολα (Περίοδος Μεσοπολέμου, Δεύτερος Μεγάλος Πόλεμος, Εμφύλιος), υπήρξε καταλυτική.

Καλίσθητη έκδοση 170 σελίδων με λίγα λόγια από τον πρώην Δήμαρχο της πόλης και Βουλευτή του Νομού κ. Λευτέρη Γκλίναβο, με πρόλογο από τον φιλόλογο κ. Κώστα Βλάχο και εισαγωγή του συγγραφέα.

Εγκρίτος συμπολίτης ο Κώστας Ζάκκας, με προσφορά στα κοινά της πόλης, άνθρωπος πνευματικός, μας έχει δώσει και άλλα πνευματικά του δημιουργήματα, έρευνες και ομιλίες και έχει έτοιμα προς έκδοση ιστοριο-κοινωνικά διθλία που αφορούν τόπους της περιοχής μας.

Η ενασχόληση με τα γράμματα και τις τέχνες είναι απέραντη σαν τη ζωή, ένα γίνεσθαι στο διηνεκές. Δεν υπάρχουν περιθώρια ούτε μπορεί να εγκλωβιστεί το πνεύμα σε όρια και απογοητεύσεις.

Αυτό το γνωρίζει πολύ καλά ο συγγραφέας, ο οποίος, με σεβασμό και αγάπη έσκυψε, έρευνησε την Τροφή Σχολή και απεικόνισε περιπέτειες, προσφορές και λειτουργικά γεγονότα. Αποτύπωσε πολιτιστικές μνήμες πολλών δεκαετιών και αποθησαύρισε ιστορικό υλικό της περιοχής μας και γεγονότα που προσδιορίζουν τη ζωή της πόλης και τη μετεξέλιξη της σε μεγαλούπολη με πολύπληρη πολιτιστική δραστηριότητα.

Σε μια μετέωρη και δυσβάσταχτη χρονική περίοδο, συμπύκνωσε σε λίγες σελίδες την ιστορική πορεία της Εμπορικής Σχολής και το επιτελεσθέν εκπαιδευτικό της έργο. Έργο που επιτεύχθηκε με την παρουσία και την ευσυνειδητή εργασία των εκλεκτών καθηγητών, οι οποίοι μόχθησαν ώστε «το χαμηλό εις γνώσεις υλικόν, να διαπλάθουν εκ θεμελίων».

Με ορθολογική κατανομή του υλικού, με σκέψεις, κρίσεις και συμπεράσματα που δίνουν αποτελεσματικές απαντήσεις στα δρώμενα της πόλης. Μια ερευνητική προσπάθεια που αντικατοπτρίζει τις ικανότητες του συγγραφέα να ξεκαθαρίζει με διαύγεια σύνθετα ζητήματα και να οδηγεί σε ελπιδοφόρο μέλλον.

Η δουλειά του μελετητή στην ερευνητική του προσπάθεια, να φέρει στο φως ιστορικά γεγονότα του τόπου μας, παρουσιάζει δυσχέρειες και απογοητεύσεις, αλλά και εξαίφρωμα με το τελείωμα και την ολοκλήρωση της έρευνας.

Ο συγγραφέας του παρόντος βιβλίου πρέπει να είναι περήφανος για την ολοκλήρωση του έργου και και ψυχικά και πνευματικά ξελαφρωμένος από το βάρος της πολύχρονης κούρσης. Είναι αλήθεια πολύ ικανοποιητικό για τον συγγραφέα να εξοικονομεί το βιβλίο του με τον αναγνώστη, να του δημιουργεί προβληματισμούς και περιέργεια και να

προσαρμόζει τα δεδομένα της ερευνας του στις σημερινές κοινωνικές δομές.

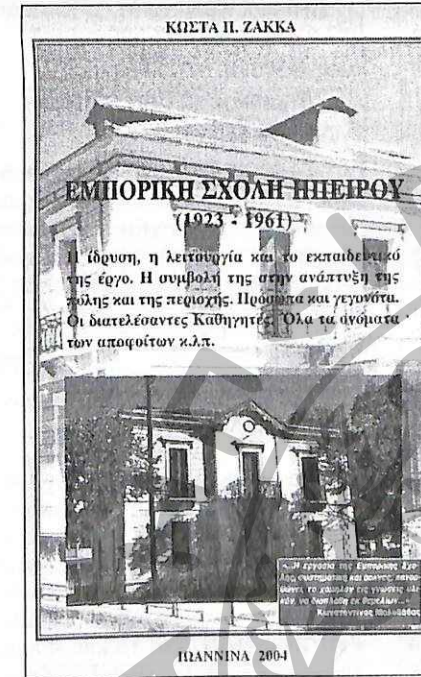
Η δοκιμασία της συγγραφής, ο έλεγχος, η βάσανος της προσπάθειας, ο πνευματικός κάματος, όλα λησμονούνται στο τέλος. Παραμένουν μόνο οι υποθήκες για τις γενιές που έρχονται.

Ο αναγνώστης φυλλομετρώντας το

Νίκου Θ. Υφαντή

βιβλίο παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον όλες τις φάσεις λειτουργίας της Σχολής κατά τη 40/χρονη πορεία της. Τον σκοπό και τους στόχους της ίδρυσης της, τον επίπονο αγώνα για την επίλυση των προβλημάτων λειτουργίας της, τους πίνακες των Διευθυντών, Καθηγητών και μαθητών, τον κανονισμό της εσωτερικής λειτουργίας και πολλά άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία.

Η ανάγνωση του βιβλίου γεννά συναισθήματα νοσταλγίας, αγάπης και προσδοκίας όχι μόνο σε επιζώντες εκπαιδευτικούς και στους φοιτητές μας. Η μνήμη διαπερνά μέσα από το κείμενο και τις εικόνες, κτίρια, δρόμους, δέντρο-στοιχίες και κυρίως πρόσωπα που περιδιάβαζαν την ανθοστολισμένη πόλη και συνέθεταν εικόνες συναδέλφωσης και αλληλεγγύης.

«Ευγενής, σοβαρός και υπεύθυνος, αλλά γεμάτος ανησυχίες για δημιουργία και προσφορά, τραβούσε την προσοχή και το ενδιαφέρον των συνανθρώπων του», θα γράψει για τον συγγραφέα ο πρώην Δήμαρχος κ. Λευτέρης Γκλίναβος.

Ο Κώστας Ζάκκας, πράγματι, έθεσε την προσωπική του σφραγίδα σε πολλά έργα του Δήμου ως Αντιδήμαρχος. Η συγγραφή του με τους φορείς της πόλης άριστη και η προσφορά του ουσιαστική.

Θα κλείσω το σημείωμα αυτό για το πόνημα του Κώστα Π. Ζάκκα, με τα καταληκτικά λόγια του Κώστα Βλάχου από τον πρόλογο:

«Όν η μνήμη δεν τιμά μόνο το παρελθόν, τιμά και τη ζωή».

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ένα βιβλίο του **ΚΩΣΤΑ Π. ΖΑΚΚΑ**

Στα τέλη του περασμένου μήνα έφτασε στα γραφεία του περιοδικού μας, τιμητική προσφορά για τη βιβλιοθήκη της Ι.Λ.Ε.Ζ. το νέο βιβλίο του συγγραφέα Κώστα Π. Ζάκκα με τον τίτλο «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΗΠΕΙΡΟΥ (1923-1961)». Πρόκειται για μια πνευματική εργασία αξιώσεων – αποτέλεσμα μακρόχρονης προσπάθειας και έρευνας του συγ-

Σάββα Θεοδώρου

γραφέα- με σκοπό να αναδείξει τη μεγάλη προσφορά της εμπορικής σχολής στην εκπαίδευση με πλήθος ιστορικών στοιχείων και προσωπικές καταγραφές, που συμπληρώνουν με τον πλέον καλύτερο τρόπο στη νεότερη ιστορία στα εκπαιδευτικά δρώμενα του τόπου μας.

Ο συγγραφέας Κώστας Ζάκκας με την εργασία του αυτή εξωτερικεύει με τρόπο απλό και ευχάριστο τα ευγενικά του συναισθήματα, που αναπτύχθηκαν κοντά στην περίοδο των σπουδών του στην ιστορική Εμπορική Σχολή Ιωαννίνων με την καθοδήγηση σοφών και ενάρετων διδασκάλων σ' ένα εξαιρετικό σχολικό περιβάλλον, όπου επικρατούσε ο αλληλοσεβασμός και η αγάπη μεταξύ διδασκόντων και μαθητών, βασική αρχή για την επιτυχία του εκπαιδευτικού έργου.

Στα δύσκολα εκείνα χρόνια για την εκπαίδευση στη χώρα μας η Εμπορική Σχολή προσέφερε όντως μεγάλο και σπουδαίο έργο. Από τα στοιχεία, που παρατίθενται στο εν λόγω βιβλίο πληροφορούμαστε πως ένας μεγάλος αριθμός αποφοίτων της Σχολής αναδείχθηκαν σε σπουδαίους επιστήμονες, επιτυχημένους επιχειρηματίες και ικανότατα στελέχη στη Δημόσια Διοίκηση και την τοπική κοινωνία. Η εργασία αυτή του κ. Ζάκκα πέρα από την ιστορική της αξία, ξαναζωντανεύει σε μας τους μεγαλύτερους μνήμες ευχαρίστες από τα μαθητικά μας χρόνια, που παρά τις δυσκολίες εκείνων των καιρών, ήταν τόσο ωραία και δημιουργικά.

Για μας τους Ζαγορίσιους το βιβλίο του Κώστα Ζάκκα αποκτά ένα ξεχωριστό ενδιαφέρον αφενός μεν γιατί ο συγγραφέας σαν γαμπρός στο Ζαγόρι αισθάνεται περισσότερο Ζαγορίσιος και δεν παύει να εκπληώνει με κάθε τρόπο την αγάπη του αυτή για τη πατρίδα της αυθύου του φρόσως, το γένος Παπαμιχαήλ. Αφετέρου δε γιατί μέσα από τις σελίδες του βιβλίου του πληροφορούμαστε, πως στα 88 χρόνια λειτουργίας της Εμπορικής Σχολής Ιωαννίνων πλέον των 65 αποφοίτων με ζαγορία καταγωγή απεφοίτησαν από αυτή, ονόματα πολύ γνωστά, που διαπρέψαν στην κοινωνία και ιδιαι-

τερα σαν επιχειρηματίες στον ιδιωτικό τομέα (έμποροι κ.λ.π.). Ανάμεσά τους ξεχωρίσαμε δύο πρόσωπα τα οποία έχουν άμεση σχέση με την ΙΛΕΖ. Πρώτο τον

αειμνηστο Κίμωνα Αθ. Κυριαζή (απόφοιτο του έτους 1935)

«Ένα από τα ενεργότερα μέλη της κοινωνίας των Ζαγορίσιων και ιδρυτή του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» (σελ. 136).

Και δεύτερο το δικό μας Γιάννη Τσεκούρα, που ζει και δρα-

στηριοποιείται σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής του τόπου μας (ΕΗΜ, ΙΛΕΖ...) απόφοιτο του έτους 1949 «πτυχιούχος της Εμπορικής Σχολής πρώην Δ/ντης της Λαϊκής Τραπεζής της Ελλάδος, στέλεχος της «Ιστορικής και Λογογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου» (σελ. 109)

Θα ήταν παράλειψή μας αν δεν αναφερόμαστε και στους ζαγορίσιους καθηγητές της Σχολής, όπως καταγράφονται στο βιβλίο του κ. Ζάκκα: Ματθαίο Βλαδίκα, Κλέαρχο Στάρα, Μενέλαο Ζωΐδη, Αθανάσιο Φιλήδη, Θωμά Μπαϊρακτάρη, Βεατρίκη Φωτίου κ.α.

Αξίζει κάθε επαινος στο συγγραφέα για την ωραία του αυτή προσπάθεια και θα περιμένουμε με μεγάλο ενδιαφέρον να γνωρίσουμε σύντομα και το υπό έκδοση –όπως πληροφορούμαστε– έργο του, με τον τίτλο «Γραμμενοχώρια, Δήμος Μπιζανίου, Κόνιτσα Ιωαννίνων» γενέτειρας του Κώστα Ζάκκα.

Είμαστε βέβαιοι, πως η ευαισθησία και ικανότητα που διακρίνουν τον κ. Ζάκκα, θα μας δώσουν και πάλι ένα ακόμη χρήσιμο και καλό βιβλίο.

Απόψεις Απόφαση

Παράξενο και τολμηρό, πλην όμως υπαρκτό, ερώτημα για τους σημερινούς Ζαγορίσιους, αν και πέρασαν ενενήντα τόσα χρόνια από τους ενδοξους Βαλκανικούς πολέμους, που άλλαξαν τα σύνορα των κρατών της περιοχής μας.

Για να δώσουμε απάντηση στο αίριο αυτό ερώτημα, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όλα εκείνα τα στοιχεία που καθορίζουν την ελευθερία ή την κατάκτηση, όπως αυτοδιοίκηση, γλώσσα, θρησκεία, ελευθερία έκφρασης και μετακίνησης, δικαίωμα απόκτησης περιουσίας κ.ο.π.

Αν συγκριθεί η κατάσταση πριν από το 1913 και μετά, θα εξαχθεί αβίαστα το συμπέρασμα ότι η γλώσσα, η θρησκεία και η αυτοδιοίκηση, που ήταν προνομιακού τύπου στο Ζαγόρι, συνεχίζαν να υφίστανται. Η ελευθερία έκφρασης άλλαξε προς το καλύτερο και ανάλογα με την κρατούσα έκαστοτε πολιτική κατάσταση. (Καλό είναι να μην ξεχνάμε και τις ανώμαλες καταστάσεις που πέρασε η χώρα μας).

Εκεί που υπήρξε τεράστια διαφοροποίηση, ήταν το δικαίωμα στην ιδιοκτησία, καθόσον αυτό περιήλθε σε καθεστώς ασάφειας, αμφισβήτησης και ύπαρξης πολλαπλών εμποδίων, εκ μέρους της πολιτείας, ως προς την κατοχύρωσή του.

Με δεδομένη την ασφυκτική παρουσία του κρατικού μηχανισμού, κατέστη το ζήτημα αυτό τόσο ακανθώδες, όσο και δυσεπίλυτο συνάμα για τους ενδιαφερόμενους να υπερασπίσουν τα συμφέροντά τους και προς τεκμηρίωση καταγράψω τα εξής:

Με το Νόμο 147/1914
α) Διατηρήθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του Οθωμανικού νόμου «περί γαιών» οι οποίες ρυθμίζουν τα ιδιωτικά δικαιώματα επί αυτών. Έτσι στις «Νέες Χώρες», που διατελούσαν υπό την κυριαρχία του σουλτάνου μέχρι τότε, ιδιοκτήτης της γης είναι αποκλειστικά το δημόσιο, ΟΓΙΩΣ ΚΑΙ

ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ, που η παραχώρησή της σε ιδιώτες γίνεται με τη χορήγηση τίτλων (ταπίων) για διηνηκή εξουσία-ση και όχι για ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ.

β) Όποιες διακατοχικές πράξεις ασκήθηκαν σε κάποια έκταση, ΔΕΝ ΘΕΜΕΛΙΩΝΟΥΝ εμπράγματα δικαιώματα σ' αυτή, καθόσον ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο, ως ... ΔΙΑΔΟΧΟ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ και έχει απάρα-γραπτα δικαιώματα.

γ) Στην Ήπειρο δημόσιες γαίες είναι και οι δασικές, καθόσον επί τουρκοκρατίας ανήκας στο τουρκικό δημόσιο και περιήλθαν, από της απελευθερώσεως στο ΔΙΑΔΟΧΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ. (Το προνομιακό καθεστώς Ζαγορίου δεν λαμβάνεται υπόψη).

δ) Με συνδυασμό αυτού του νόμου και του Οθωμανικού Αστικού Κώδικα ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑΣ, τακτικής ή έκτακτης, ως τρόπος κτήσεως. Έχοντας λοιπόν υπόψη τη νοοτροπία (σοσιαλιστική) και το νομοθετικό πλαίσιο του Ελληνικού Κράτους, σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς στην περιοχή μας (μονά ζυγά δικά του), θα προβώ σε ορισμένες επισημάνσεις και σχόλια, προκειμένου να διευκολυνθούν οι αναγνώστες στην απάντησή τους.

1. Το Ελληνικό κράτος αμέσως μετά την αλλαγή (1913) δεν περιέβαλε με εμπιστοσύνη τους νέους πολίτες του, προκειμένου να τακτοποιήσουν τα περιουσιακά τους. Ενώ ζούσα ακόμη οι δημογέροντες (οι διαχειριστές όλων των υποθέσεων μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων) τους αγνόησε, δεν έλαβε υπόψη τα ολοκαυτώματα που υπέστησαν οι Ζαγορίσιοι και την απώλεια των κινητών περιουσιακών τους στοιχείων, στον αγώνα τους για την ελευθερία, αλλά περιέπλεξε τεχνηέντως τη διαδικασία αναγνώρισης και ταυτόχρονα υιοθέτησε τις μεθοδεύσεις του σουλτανικού κράτους και την αρπακτική του νομοθεσία, αυτή ακριβώς που γεύονται ακόμα και σήμερα οι Έλληνες της Πόλης και της κατεχόμενης Κύπρου.

2. Εμείς, οι απόγονοι εκείνων που έζησαν στον τόπο μας πριν και μετά το 1913, δεν έχουμε τη δυνατότητα να διεκδικήσουμε τις περιουσίες τους, εξ αιτίας της συμπεριφοράς του κράτους μας, που θέσπισε τεράστια εμπόδια, προκειμένου να καταστούν ασύμφορες, από πάσης απόψεως, τέτοιες επιδιώξεις.

3. Το κράτος σε μονομερείς πράξεις έχει αφαιρέσει από τις κοινότητες τις περιουσίες, που κατείχαν επί τουρκοκρατίας, με το σκεπτικό ότι είναι ιδιοκτησία του (λάφυρο πολέμου) και στη συνέχεια να ελεημοσύνη παραχώρησε μικρότερες εκτάσεις σ' αυτές προς χρήση των κατοίκων. Παρέβλεψε το προνομιακό καθεστώς του Ζαγορίου και το ότι η διαχείριση αυτών γινόταν από τις τότε δημογεροντίες, που όριζαν ακόμα και τα όρια μεταξύ κοινοτήτων, όπως φαίνεται από τα πρακτικά που διασώθηκαν.

4. Μετά το διαχωρισμό των κοινοτικών εκτάσεων σε κοινοτικές και δημόσιες, οι αυτές επιλεκτικά ανάλογα με το «μέσον» που διέθεταν, υπάρχουν οικισμοί μέσα στα δημόσια τμήματα, αντιμετωπιζοντας τεράστια προβλήματα εκ του γεγονότος αυτού.

5. Το κράτος, με διάφορες ενέργειές του, εμποδίζει την αξιοποίηση των περιουσιών μας, καθιστώντας αυτές άχρηστες, χωρίς να μας αποζημιώνει γι' αυτό, ενώ αλλού με διάφορα έργα και ρυθμίσεις γίνεται αιτία να εκτινάσσονται οι τιμές στα ύψη.

6. Στις περιουσίες μας και στις περιουσίες των κοινοτήτων (ΟΤΑ) ιδρύονται πάρκα, όπως τη Β. Πίνδου, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματά μας, ως πολιτών και ως μελών των κοινοτήτων. (Ερμη αυτοδιοίκηση!!!)

7. Σήμερα γίνονται αγώνες για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών από τις αυθαιρεσίες της εξουσίας, με κήρυξη νόμων ως αντιπαραγωγικών, με πίεση στα ταυραρχικά καθεστώτα (όρα Τουρκία, που ζήλεψαμε τη νομοθεσία της), με προστασία των μεμονωμένων. Στον αγώνα αυτό κυρίαρχο ρόλο έχει η Ε.Ε., που

με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου έχει καταδικάσει για θέματα ιδιοκτησίας και την Ελλάδα.

8. Προκειμένου να ξανακαλλιεργηθεί ένα χωράφι σε μακροχρόνια αγρανάπωση απαιτείται υποβολή τοπογραφικού σε έξι (6) αντίτυπα δέντρων χαρτοσημασμένα και με την προϋπόθεση ότι η δασική υπηρεσία θα αναφέρεται μόνο στη μορφή που έχει και όχι κατά πολύ την αξία του, για να πάρεις μια απλή ... έκθεση(!!!). Έτσι εξωθούνται οι πολίτες σε παραίτηση από τις μικροϊδιοκτησίες τους και το κράτος μας γίνεται ιδιοκτήτης χωρίς «να πληρώσει μία».

9. Η υλοτόμηση μερικών δέντρων σε αγρό απαιτεί στο δασαρχείο, προσημάνση των δέντρων από δασικούς υπαλλήλους, υλοτομία τους και στη συνέχεια έλεγχο της. Το κράτος λοιπόν για λίγα δέντρα ιδιώτη (και 1 ακόμη) θα δαπανήσει αρκετά για έξοδα κίνησης και εκτός έδρας. Ευνόητο τυγχάνει εδώ ποιοι ωφελούνται από τέτοιες ρυθμίσεις. Τώρα αν συμβαίνει σε πολλές περιοχές να γίνεται το «σώσε» από καταπατήσεις, λαθρουλοτομίες, οικοπεδοποιήσεις, αποχαρκτηρισμός κλπ, αυτά είναι «ψιλά» γράμματα για τον ευκολόπιστο λαουτίτζο.

10. «Και ταυτόχρονα έχουμε και ένα τεκμήριο, το οποίο δεν ξέρω πού στηρίζεται νομικά, ό,τι είναι δασική έκταση ανήκει στο κράτος κατά τεκμήριο περίπου αμάχητο διότιπρέπει να ανατρέξει στον προπερασμένο αιώνα για να αποδείξει τίτλους». (Κ. Μητροτάκης, πρώην πρωθυπουργός σε αγόρευση του στη Βουλή για το αρ. 24).

Ελπίζω με αυτές τις επιστημονικές να δώσω στοιχεία για την απάντηση στο ερώτημα της επικεφαλίδας. Απάντηση που θα δοθεί ανάλογα με τις πολιτικές και άλλες ευαισθησίες ενός εκάστου.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ν. ΜΗΤΣΙΜΑΡΗΣ

Συνταξιούχος Δάσκαλος

Λεπτοκαρύα Ζαγορίου

Δεκέμβριος του 2004

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗ

Από τα βάθη της καρδιάς μου εύχομαι σε όλους τους Ηπειρώτες, μόνιμους κάτοικους και απόδημους, καθώς και στους επισκέπτες της περιοχής μας, το 2005 να έχουν Υγεία, Προκοπή και Οικογενειακή Γαλήνη.

Με το τέλος του 2004 ολοκληρώνεται και το πρώτο ήμισυ της θητείας της σημερινής Νομαρχιακής αρχής. Στα δύο χρόνια που διανύσαμε, με την εργατικότητα, το ζήλο, τη μεθοδικότητα, το σωστό και έγκαιρο προγραμματισμό, καταφέραμε να βάλουμε τις βάσεις για τη βελτίωση των υποδομών του Νομού, την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, την προστασία του περιβάλλοντος, την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Κινηθήκαμε χωρίς διακρίσεις, χωρίς αποκλεισμούς, χωρίς το φόβο του πολιτιστικού κόστους. Δεν διστάσαμε, όταν χρειάστηκε, να συγκρουστούμε με όσους δεν σεβάστηκαν τα δίκαια αιτήματά μας, αλλά και να επικροτήσουμε όσους στήριξαν το έργο μας.

Προγραμματίσαμε και υλοποιούμε παρεμβάσεις και έργα σε κάθε γωνιά του Νομού, διεκδικώντας και αξιοποιώντας στο έπακρο κάθε δυνατότητα που μας παρέχεται.

Αισθανόμαστε ιδιαίτερη ικανοποίηση που η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων με τις άοκνες προσπάθειες των εργαζομένων της, έφθασε σε ύψη-ρεκόρ τις κοινοτικές απορροφήσεις.

Ο νέος χρόνος ξεκινά με καλύτερους οιωνούς για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία αναμένει με το νέο θεσμικό πλαίσιο, αναβάθμιση του θεσμού, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις των καιρών, στις ανάγκες των πολιτών.

Φίλες και φίλοι.

Αποχαιρετώντας το χρόνο που φεύγει, ας κρατήσουμε τα θετικά, ας διδαχθούμε από λάθη και αδυναμίες και ας υποσχεθούμε να είμαστε καλύτεροι στην καθημερινή μας ζωή, στις ανθρώπινες σχέσεις, ατενίζοντας με μεγαλύτερη αισιοδοξία τη χρονιά που έρχεται.

Χρόνια πολλά.

Βιβλία που λάβαμε:

- 1) Η ταυτότητα του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού του συγγραφέα Γρηγόρη Ν. Κατολίδη (Επιμέλεια Νίκου Υφαντή).
- 2) Η Μονή Διχουνίου του Πάνου Τζιόβα.
- 3) Η Μονή Αγγελολαφίου του Πάνου Τζιόβα.
- 4) Εμπορική Σχολή Ηπείρου του Κώστα Π. Ζακκά.
- Η ΙΛΕΖ συλλογιστή θερμότητα όλους και εκφράζει τα συγχαρητήριά της για τις επιτυχίες τους.

Κάρτες ευχετήριες

Σε όλους όσοι μας θυμήθηκαν με τις ευχές τους, τους ευχαριστούμε θερμά αντευχόμαστε τα βέλτιστα για προσωπική και οικογενειακή ευτυχία τη νέα χρονιά του 2005.

- 1) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων.
- 2) Ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης.
- 3) Το περιοδικό «Ελληνικό Πανόραμα».
- 4) Ο Σύλλογος Λαρισαίων «Οι Ριζάρηδες».
- 5) Η Δ/ση του Τουριστικού Ξενώνα «Το Σπίτι του Ορέστη» στα Πάνω Σουδενά.
- 6) Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων.

Επιχειρήσεις που επιδοτούνται από τα Π.Ε.Π. Ηπείρου

Από την Περιφέρεια της Ηπείρου δόθηκε στη δημοσιότητα τον προηγούμενο μήνα ο κατάλογος των μικροεπιχειρήσεων του νομού μας, που επιδοτούνται από το πρόγραμμα Π.Ε.Π. Ηπείρου. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται και οι 6 επιχειρήσεις από την περιοχή Ζαγορίου, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού.

- 1) Δημήτριος Καραγιάννης & ΣΙΑ Ε.Ε. Ξενοδοχείο «ΣΕΛΗΝΗ»: ευρώ (Ξενοδοχείο) Βίτσα
- 2) Δήμου Ελευθερία (Ξενώνας) Κουκούλι
- 3) Κυριαζή Αλκήστη (Ξενώνας) Ασπράγγελοι
- 4) Ζαρκάδας Βασίλειος (τουριστικό κατάλυμα) Μονοδένδρι
- 5) Ιωαννίδης Αλέκος (ενοικ. δωμάτια) Δίλοφο
- 6) Τσιγαρά Σωτηρία (Ξενώνας) Άνω Πεδινά

Σ.Θ.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Ολοκληρώθηκαν οι ασφαλτοστρώσεις δρόμων

Τον νομάρχη κ. Αλέκο Καχριμάνη και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ν.Α., καθώς επίσης και την «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.» για την ασφαλτόστρωση τμημάτων 2.500 περίπου χιλιομέτρων του δρόμου Μηλιωτάδες-Ιτέα-Λιάπη, ευχαριστεί ο δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για την αποπεράτωση του έργου βελτίωσης-ασφαλτόστρωσης του τμήματος του δρόμου Δεματίου-Πέτρας, καθώς επίσης και για την έναρξη των εργασιών βελτίωσης-ασφαλτόστρωσης του τμήματος του δρόμου Δόλιανης-Καστανώνα. Σύμφωνα με τον δήμαρχο κ. Β. Σπύρου στην περιοχή αποπεράτωση η ασφαλτόστρωση των δρόμων Μηλιωτάδες-Απράγγελοι και Γρεβενίτι-Λίμνη πηγών Αώου και βρίσκεται σε εξέλιξη η βελτίωση-ασφαλτόστρωση του δρόμου Δόλιανη-Λεπτοκαρυά.

«Με όλες αυτές τις παρεμβάσεις στο οδικό επαρχιακό δίκτυο της περιοχής, το Ανατολικό Ζαγόρι βγαίνει από την απομόνωση, ενώνεται με την περιοχή του Κεντρικού Ζαγορίου και του Μετσόβου και γενικότερα της Βόρειας Πίνδου και ανοίγονται νέες προοπτικές για την ανάπτυξη του τόπου μας» καταλήγει ο δήμαρχος.

Δημοτικά Συμβούλια και Δημαρχιακές Επιτροπές των Δήμων μας

ΔΗΜΟΣ ΑΝ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ: Δημοτικό Συμβούλιο: Πρόεδρος ο Σωτήρης Σπυριδάκης, αντιπρόεδρος ο Βασίλης Κατσόφτης και γραμματέας ο Αναστάσιος Περιστερής.

Δημαρχιακή Επιτροπή: Κων. Παπακώστας και Γιώργος Παπαλεοντίου. Προεδρεύει, όπως ορίζει ο νόμος εξάλλου, ο δήμαρχος Βασίλης Σπύρου.

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤ. ΖΑΓΟΡΙΟΥ: Δημοτικό Συμβούλιο: Πρόεδρος ο Ιωάννης Κλούμπας, αντιπρόεδρος ο Σωκράτης Φώτου και γραμματέας ο Στέφανος Νάτσας.

Δημαρχιακή Επιτροπή: Ιωάννης Παπαχρήστου και Νικόλαος Λογοθέτης. Προεδρεύει ο δήμαρχος Γαβριήλ Παπαναστασίου.

ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ: Δημοτικό Συμβούλιο: Πρόεδρος ο Άλκης Πασχάλης, αντιπρόεδρος ο Γεώργιος Δέμκας και γραμματέας η Ιφιγένεια Παπανικολάου. **Δημαρχιακή Επιτροπή:** Νικόλαος Σιατούφης και Αγαμέμνων Τσιμής. Προεδρεύει ο δήμαρχος Γιώργος Σουκουβέλος. **Αντιδήμαρχοι:** Αγαμέμνων Τσιμής και Παύλος Δούβαλης.

Επιστολές

Προς τις εφημερίδες «Πρωινός Λόγος», «Το Ζαγόρι μας», «Νέα Φωνή του Πωγωνίου»

Κε Διευθυντά,

Στο φύλλο της 20/12/2004 «Πρωινός Λόγος» διάβασα τις απόψεις της κας Ελένης Δούβλη «Αλλοιώσεις» σχετικές με το περιβάλλον, την ιστορία, τα κτίσματα και το χρώμα αυτών. Σωστή η άποψή της και αξίζει συγχαρητήρια η κα Δούβλη που φέρνει στην επιφάνεια, με τη γλυκιά της πένα, θέματα που μας εγγίζουν όλους, σαν κι αυτό, έστω και σαν μεμονωμένη φωνή. Φυσικά η κα Δούβλη αναφέρεται μόνον για το Ζαγόρι, λόγω καταγωγής. Όμως το ίδιο συμβαίνει και στα χωριά Κονίτσης, του Πωγωνίου και γενικά σ' ολόκληρο τον Ηπειρωτικό χώρο. Η μοίρα έταξε να γεννηθούμε και να ζήσουμε σ' αυτό το χώρο και η ζωή μας είναι συνυφασμένη με τις πέτρες αυτές. Συνεπώς χρέος και καθήκον όλων μας είναι τον τόπο αυτό, να τον παραδώσουμε στους επομένους καλύτερον απ' ό,τι τον παραλάβαμε. Ας γίνει λοιπόν, η φωνή αυτή αφορμή, έστω κι αργά, να ληφθούν μέτρα, για να περισωθεί ότι είναι δυνατόν. Αρμόδιοι και υπεύθυνοι, φορείς, αλλά και μεμωνομένες φωνές υπάρχουν και το Ηπειρωτικό φιλότιμο είναι εδώ, πρέπει και επιβάλλεται. Η ιστορία θα μας κρίνει όλους.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Χαρίλαος Καραγιάννης

Ο Αγιασμός των υδάτων στο Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου

Την εορτή των Θεοφανείων ο Αγιασμός των υδάτων στο Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου έγινε στον ποταμό Ζαγορίτικο, παρουσία πολλών πιστών. Πάνω από το παραδοσιακό πέτρινο γεφύρι Καμπέρ Αγά στους Μηλιωτάδες, ο ιερέας έριξε στα παγωμένα νερά του ποταμού τον Σταυρό, τον οποίο ανέσυρε ο νεαρός Χρήστος Σιαραμπής.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Τέτοιος γάμος δεν ξανάγινε!

Δυο νέοι, σεμνοί και ωραίοι και λίαν συναισθηματικοί, η Αθηνά Δούσου και ο Νίκος Δημητρόπουλος, που ζούσαν και εργάζονταν στην Αθήνα, ήθελαν πολύ να αποκτήσουν και δικό τους χωριό. Και διάλεξαν το δικό μας χωριό, το Τρίστενο, για την σμορφιά του τόπου και τους κατοίκους του, γνωριμία που την χρωστούν στη φιλία τους με την οικογένεια του Γιώργου Παπαλεοντίου, Προέδρου του Πολιτιστικού Συλλόγου Τριστενού «Ο Πλάτανος» και δημοτικού συμβούλου του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου. Και αγόρασαν ένα ταπεινό σπιτάκι κοντά στο νερόμυλο και το ποταμάκι μας, που τότε μια γλυκειά γυναίκα, η Αθηνά Τζοβαίρη, κι όταν ο σύζυγός της, ο Γιώργος Χουλάρης, γαμπρός στο Τρίστενο από την Ρούμελη του αγάπησε και αγαπήθηκε από τους χωριανούς μας, άκουσε το όνομα της αγοράστριας Αθηνά, είπε συγκινημένους: «Το σπίτι είναι δικό σας»!

Ήταν μια παρουσία φιλική, καταδεχτική, με σεβασμό στον όμορφο τόπο, τους ανθρώπους του και τις παραδόσεις του. Και το χωριό τους συμπάθησε, τους αγάπησε, έγινε μια θερμή αγκαλιά, τα έκανε παιδιά του. Κι όταν τα νέα του αυτά παιδιά εκδήλωσαν την επιθυμία τους να κάνουν το γάμο τους στο μεσοχώρι μας και με τα έθιμα και τις παραδόσεις του χωριού, ο γάμος τους έγινε υπόθεση όλων των χωριανών. Κουμπάρους, όπως ήταν φυσικό, έγινε το ζεύγος Παπαλεοντίου και τα δίδυμά του παρανυφάκια. Την στολή του κουμπάρου την πρόσφερε ευγενικά ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γρεβενιτίου.

Βλάμης έγινε ο δραστήριος Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου, ο Θύμιος Κατσικιώτης, που ένα μήνα, ακούρατος και με ενθουσιασμό, βοηθούμενος και από την οικογένειά του, φρόντιζε τις προετοιμασίες του γάμου.

Την τριάδα που είχε την αποφασιστική συμβολή στην ετοιμασία του γάμου, συμπληρώνει ο τόσο πολύτιμος χωριανός, ο Βασίλης Αγόρης που αυτοδίδακτος καμεραμαν συντόνιζε τις κάμερες και την βιντεοσκόπηση. Και που κατόπι πέρασε ατέλειωτες ώρες να κάνει την σύνθεση και το μοντάζ για να βγει ένα θαυμάσιο DVD (ντιβιντί), που διατίθεται σε όποιον το επιθυμεί και παραδίδοντας έτσι στο χρόνο μια από τις ομορφότερες στιγμές της ψυχής του Τριστενού.

Η νύφη και ο γαμπρός φρόντισαν οι ίδιοι τις στολές, όσο πιο αυθεντικές γινότανε, στην Αθήνα. Το νυφικό, η περιλαμπρή Ζαγοριά στολή δηλαδή, το κάλλος της λαϊκής τέχνης στο μεγαλείο του με το εναρμονισμένο στα χρώματά της πε-

ρίτεκνο στεφάνι στην κεφαλή της νύφης, από ξεραμένα αγριολούλουδα, δημιουργία κοπέλας από το Πάπιγκο, έκαναν μια πανώρεια νύφη.

Οι μεγάλες και όμορφα στολισμένες κουλούρες του γάμου ήταν παραγγελία στο Μέτσοβο. Τα σφαχτά ψήθηκαν στο Γρεβενί, με την τέχνη και την φροντίδα της Γλυκερίας. Το μπαίρακι ήταν η σημαία του Αγ. Γιώργη μας και με το σταυρό της στολισμένο με λουλούδια και μήλα.

Η πλουμιστή κόφη, αληθινό έργο τέχνης του περασμένου αιώνα, με την οποία κέρναγε κρασί ο βλάμης τους καλεσμένους, ήταν ευγενική προσφορά της Αλίκης Σιούλα από το Γρεβενίτι.

Και καλεσμένοι ήταν όλο το χωριό, μα και τα γειτονικά χωριά όλος ο κόσμος χωρίς εξαίρεση και στο πάνδημο αυτό κάλεσμα υπήρξε πάνδημο και η παρουσία.

Την παραμονή του γάμου, Παρασκευή βράδυ στις 29 Οκτωβρίου 2004, σαρανταπέντε μακρινοί καλεσμένοι από την Αθήνα, Θεσσαλονίκη, παρακάθησαν σε δείπνο στο μαγαζί «μεζεδοπωλείον το Χάνι» του Βασ. Τζοβαίρη. Ο βλάμης πρόσφερε λαχανόπιτα και γίγαντες, αυτό το μοναδικό σε νοστιμιά αγαθό, που ευδοκίμει μόνο στο Ανατολικό Ζαγόρι. Εξή από τους καλεσμένους αυτούς την νύχτα φιλοξενήθηκαν στο σπίτι του Δημήτρη Ζαβαϊδλή.

Και το πρωινό του Σαββάτου (30.10.04) ξεκίνησε η τελετή του γάμου. Με ένα λαμπρό ήλιο που αναδείκνυε όλες τις ομορφιές του χωριού, της φύσης και των θαυμαστών έργων των προγόνων μας. Η χαρά και η ευφροσύνη ακτινοβόλησε στα πρόσωπα όλου του κόσμου σαν γέμισε το Μεσοχώρι, την διαδρομή ως το μύλο, τις αυλές του σπιτιού της νύφης και του γαμπρού (του κουμπάρου του). Ήταν εκεί και η πιο ηλικιωμένη του χωριού μας, η Βασίλικη Παπαστάθαينا που πλησιάζει τον αιώνα, στηριγμένη σε π. Παρόντες και οι Δημοτικοί Άρχοντες: ο Δήμαρχος Ανατ. Ζαγορίου Βασίλης Σπύρου, οι Αντιδήμαρχοι Γιώργος Κυρίτσης και η Ρίκη Παναγιωτοπούλου και το τοπικό Συμβούλιο με τον Πρόεδρό του τον βλάμης Θύμιο Κατσικιώτη και τη Λεωνίδα Ηλιά.

Η ολοήμερη γαμήλια γιορτή δεν περιγράφεται από μια φτωχή πένα. Στου Βασίλη το DVD αποδίδονται ίσως οι ανεπανάληπτες στιγμές που έζησε όλος αυτός ο κόσμος, σαν μια μεγάλη οικογένεια που παντρεύει τα παιδιά της. Παρόλα αυτά, θα επιχειρήσω να παραθέσω λίγες εικόνες.

Στις 11 π.μ. ξεκίνησε από το μεσοχώρι το ψίκι για το σπίτι της νύφης. Μπροστά ο βλάμης με το στο-

λισμένο μπαίρακι, ακολουθούσαν οι αδελφές Αγνή και Αλεξάνδρα με δίσκο με κουφέτα και ρυζί και από κοντά τα όργανα, με τον κοντοχωριανό μας τον Στέργιο στο κλαρίνο.

Τη νύφη τη χένισε η χωριανή μας, η πρώτη κομμάτρια κάποτε στα Γιάννενα, πουήρθε από τον Πειραιά και την τραγούδησαν οι γυναίκες του χωριού μας με την Βικτώρια και την Αλέκα Ποτσόλη και την Κούλα Θεοδωράκη.

Το ψίκι συνέχισε για το σπίτι του γαμπρού από τον κουμπάρο, στο οποίο προστέθηκε και ο αδερφός της νύφης, ο Θανάσης, που κρατούσε την κουλούρα. Εκεί τους υποδέχτηκαν με τέσσερις ντουφεκιές, δύο από τον κουμπάρο και δύο από το γαμπρό. Και δύο ντουφεκιές με την αποχώρηση, μετά το πρόχειρο τραπέζωμα με μεζέδες και κρασί, από το Γιάννη Τζοβαίρη.

Με την ίδια σειρά, μπαίρακι, δίσκοι, κουλούρες, όργανα, έκτοτε το ψίκι στο μεσοχώρι, μπροστά στην εκκλησία. Εκεί τους περίμενε ο υπόλοιπος κόσμος και οι δύο ιερείς. Και ό μεν πρεσβύτερος και κοντοχωριανός ιερέας, ο Παπαγιώργης οδήγησε μέσα στο Ναό το γαμπρό, ο δε νεώτερος, μα και νέος, ο χωριανός μας Παπανικόλας, οδήγησε τη νύφη.

Μετά την τέλεση του μυστηρίου ο κόσμος βγαίνοντας από το Ναό πήρε θέση στα στρωμένα τραπέζια στην απάνω πλατεία, στη σκιά του πλάτανου με τα εξακόσια τόσα χρόνια και στο χαγιάτι της εκκλησιάς. Τα φαγητά και τα ποτά απλώθηκαν σε μεγάλα τραπέζια στην αίθουσα «Δημήτρη» Παπαλεοντίου» του Πνευματικού μας Κέντρου. Και σερβίρονταν σε ατομικές μερίδες από συνεργείο εθελοντών, τον Χρίστο Δορίτση και την οικογένεια Κατσικιώτη και Τζοβαίρη για όλους τους καλεσμένους που ήταν παρόντες πάνω από τριακόσιους.

Τις φημισμένες Ζαγορίσιες πίτες έφτιαξαν με την τέχνη τους και πρόσφεραν με την αγάπη τους οι χωριανοί μας: Κούλα Θεοδωράκη, Δώρα Ηρακλής Αγγέλη, Μάνδα Χρήστου Αγγέλη, Αγνή Γιάννη Τζοβαίρη. Και δυο πίτες από το χωριό της κουμπάρας από τη Βίτσα Ζαγορίου και συγκεκριμένα η Ιουλία Λαδιά, η μητέρα της Τζένης Παπαλεοντίου.

Το γαμήλιο γεύμα και το γλέντι με τα όργανα και το χορό κράτησε όλη μέρα. Ας ξαναευχθούμε από τις στήλες του φιλόξενου περιοδικού μας στο νιόπαντρο ζευγάρι, που επέλεξε το χωριό μας για δεύτερη πατρίδα του και που «υιοθετήθηκε» από το Τρίστενο, βίο ειρηνικό και δημιουργικό και να ευοδωθούν γρήγορα οι προσπάθειές του για εξεύρεση εργασίας στα Γιάννενα ώστε να καταστούν και τοπικοί Δημότες Τριστενού του Ανατολικού Ζαγορίου. Φάνης Πασπαλιάρης

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Το Σωματείο Πετροχειλίδων Βίτσας, ο Πολιτιστικός Σύλλογος και η Αδελφότητα Βίτσας σας καλούν να λάβετε μέρος στο διαγωνισμό φωτογραφίας που θα διεξαχθεί στο χωριό Βίτσα Ζαγορίου Ν. Ιωαννίνων, το καλοκαίρι του 2005.

Ο διαγωνισμός φωτογραφίας θα διεξαχθεί υπό την αιγίδα του ΕΚΒΥ (Ελληνικό Κέντρο Υγροτόπων-Βιοτόπων)/Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.

Το θέμα του διαγωνισμού είναι το φυσικό περιβάλλον της περιοχής Ζαγορίου και απευθύνεται σε άτομα ηλικίας:

- Α. από 9 έως 15 ετών
- Β. από 16 ετών και άνω.

Ο κάθε διαγωνιζόμενος δύναται να λάβει μέρος με δύο το πολύ φωτογραφίες, των οποίων η διάσταση θα είναι 15 επί 21 εκατοστά.

Τα στοιχεία του διαγωνιζομένου (όνομα/διεύθυνση/τηλέφωνο/ηλικία) θα αναγράφονται πίσω από κάθε φωτογραφία με στυλό διαρκείας.

Οι φωτογραφίες θα εσωκλειούνται σε φάκελλο ο οποίος απευθύνεται στη διεύθυνση:

ΕΜΒΥ (υπόψη κ. Μαρίας Κατσακίωρη/κ. Κατερίνας Μπόλη) 14ο χλμ. Θεσσαλονίκης-Μηχανιώνας, 57001, Θέρμη

Οι φωτογραφίες θα αποσταλούν στην ως άνω διεύθυνση ως τις **5 Ιουλίου 2005** και θα κριθούν από επιτροπή αποτελούμενη από ειδικευμένα στο αντικείμενο άτομα του ΕΚΒΥ. Ας απονεμηθούν **3 έπαθλα σε κάθε κατηγορία** συμμετασχόντων και οι βραβευμένες φωτογραφίες θα χρησιμοποιηθούν ως διαφημιστικό υλικό του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, το οποίο φιλοδοξεί να λειτουργήσει προσεχώς στο κτίριο Βελογιάννη στη Βίτσα. Η **απονομή των επάθλων** θα λάβει χώρα στη **Βίτσα Ζαγορίου** στις **13 Αυγούστου 2005** στις 8 π.μ., στον προαύλιο χώρο του Δημοτικού σχολείου. Όλες οι φωτογραφίες που θα συμμετάσχουν στο διαγωνισμό θα εκτεθούν την ίδια μέρα στο κοινό.

Πληροφορίες:

– ΕΚΒΥ: κ. Μαρία Κατσακίωρη τηλ. 2310473432 εσωτ. 100, κ. Κατερίνα Μπόλη τηλ. 2310473432 εσωτ. 141

– Σωματείο Πετροχειλίδων Βίτσας: κ. Μαργαρίτα Σαουνάτσου-Παππά τηλ. 2108030419

ΚΑΦΕ -

ΤΣΙΠΟΥΡΟ

«Το μαγαζί»

Τηλ. 26530-71238

Κάτω Πεδινά - Ζαγόρι

SUPER MARKET ΜΑΡΟΣ

1ο κατάστημα: ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2ο κατάστημα: ΠΑΡΑΚΑΛΑΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΓΙΟΡΤΙΝΑ ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Για τις μέρες των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, η πληρότητα των ενοικιαζομένων ξενοδοχείων και δωματίων στο Τσεπέλοβο, ήταν φανταστική. Σύρροη πλήθους επισκεπτών, στο αναμφισβήτητο κεφαλοχώρι της ευρύτερης περιοχής, που έχει πολύ καλή τουριστική υποδομή και προσφέρονται όλες οι σύγχρονες ανέσεις για τον επισκέπτη. Φαγητό καλό, περιποιημένο, καφές, ποτά, στα 20 και πλέον φαγάδια-καφενεία-ταβέρνες-φούρνος κλπ που υπάρχουν σε υψόμετρο 1150 μέτρα. Όμως, όπως πληροφορούμαστε και στα άλλα χωριά του Δήμου μας, η κίνηση ήταν υπερβολική και ο κόσμος πέρασε καλά. Τις μέρες των γιορτών επισκέφτηκαν το Τσεπέλοβο η Πρόεδρος της Βουλής κ. Άννα Ψαρούδα Μπενάκη, οι Βουλευτές της Ν.Δ. κ. Αντώνης Φούσας και ο εκ Κουκουλίου καταγόμενος κ. Λευτέρης Ζαγορίτης, καθώς και ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Μιχάλης Παντούλας.

Κατά την ημέρα της Πρωτοχρονιάς, το Τσεπέλοβο επισκέπτηκαν ο Περιφερειάρχης κ. Δημήτρης Πανοζάχος, ο Νομάρχης κ. Αλέκος Καχριμάνης και ο Βουλευτής της Ν.Δ. κ. Κώστας Τασούλας, τους οποίους δεξιώθηκε ο Δήμαρχός μας κ. Γιώργος Σουκουβέλος. Οι ανωτέρω παραβρέθηκαν και στην κοπή της βασιλόπιτας του Πολιτιστικού Συλλόγου Τσεπέλδου Ο ΤΣΟΥΦΛΗΣ, στο Δημαρχείο, όπου μοιράστηκαν και δώρα σε όλα τα παιδιά το χωριού, καθώς και στα παιδιά των επισκεπτών που ήταν εκεί.

Η νέα χρονιά έφερε αλλαγές σε πρόσωπα στο Δημοτικό Συμβούλιο που συνεδρίασε την Κυριακή 2-1-2005 με μοναδικό θέμα την εκλογή Προέδρου και Δημαρχιακής Επιτροπής. Από την κάλη αναδείχτηκε Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου ο Βρυσχωρίτης κ. Άλκης Πασχάλης αντιπρόεδρος ο Τσεπελοβίτης κ. Γεώργιος Δέμας και γραμματέας η Ηλιοχωρίτισσα νύφη Εφη Παπανικολάου. Μέλη Δημαρχιακής Επιτροπής ο εκ Λεπτοκαρυάς κ. Μάκης Τσιμής και ο εκ Φραγκιάδων κ. Νίκος Σιατούφης. Ευχόμαστε η διετία να είναι δημιουργική για το Δήμο μας και ανάπτυξη του Δημάρχου μας κ. Γιώργου Σουκουβέλου.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ Π.Σ. ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ 2005

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καπεσόβου «ο Αλέξης Νούτσος» είναι και δραστήριος και με πρωτότυπες ιδέες.

Πολλές φορές στο παρελθόν μου δόθηκε η δυνατότητα να το διαπιστώσω-ιδίως όμιμασι. Εκδηλώσεις, συνέδρια, εκδόσεις. Σε κάθε δραστηριότητά του ανταμώνει κανείς την αγάπη για το χωριό, τη γνώση και τη φαντασία.

Μικρό και ολιγάριθμο ήταν πάντα το Καπέσοβο. Το επικλινές και πετρώδες του εδάφους, οι περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις δεν άφηναν περιθώρια, ότι μπορούσε να θρέψει πολλά στόματα.

Έτσι η ανάγκη επιβίωσης επέβαλε στους Καπεσοβίτες ένα αυστηρότατο τρόπο ζωής, το μέτρο, την οικονομία. Αυτό που άλλοι πέρασαν για τσιγκουνιά. Η ίδια ανάγκη έκανε τις Καπεσοβίτισες ευρηματικότες στο μαγειρέμα.

Στο ημερολόγιο λοιπόν, για το 2005 του Συλλόγου η Ανδρονίκη ζούκη μας δίδει δώδεκα συνταγές Καπεσοβίτικης κουζίνας.

Και μάλιστα με απράνταχο επιχείρημα. Θα κατασκευάζετε το ίδιο φαγητό όλο το μήνα κάθε μέρα, οπότε δύο τινά μπορεί να συμβούν, ή που θα μάθετε να το φτιάχνετε (του κερατά!... και δεν εννοώ κάποιον συγκεκριμένο) ή που θα αγανακτήσουν οι οικείοι σας και οι μετοικήσουν εις ένδειξη διαμαρτυρίας. Και τα δύο σε καλό θα σας βγουν.

Την εικονογράφηση του βιβλίου έκανε η Βικτωρία Ζούκη, τη φωτογραφία του εξωφύλλου ο Δημήτρης Ψυχούλας και την επιμέλεια της έκδοσης είχε ο Απόστολος Ντιναλέξης.

Να πάρετε στα χέρια σας το ημερολόγιο. Θα γνωρίζετε εκτός από τη μαγειρική και λίγο καλύτερα στους Καπεσοβίτες.

Όπως γράφει ένας άνθρωπος που αφιερώθηκε στον τόπο του ο Θουκυδίδης Παπαγεωργίου, στον πρόλογο του ημερολογίου, «... εμείς τα χούια μας δεν τ' αλλάξαμε. Κι αρχόντοι είμαστε και τ' αγαθά του τόπου μας μαζεύουμε και πεντανόστιμα μαγειρεύουμε και ... τη γάτα μας δένουμε και τρώμε. Και μην παραξενεύετε με το όνομα... Θουκυδίδης».

Οι κακόγλωσσοι λένε ότι οι Καπεσοβίτες είναι τόσο πολύ τσιγκουνήδες, που για να μη γιορτάζουν και κάνουν έξοδα, έβγαζαν κι εξακολουθούν να βγάζουν αρχαία ονόματα: Τιμολέων, Πλάτων, Θουκυδίδης, Κλεονίκης, Μελπομένη, Τερψιχόρη και δεν συμμαζεύεται.

Κακίες... Χρόνια πολλά και του χρόνου.
(«ΝΕΟΙ ΑΓΩΝΕΣ» 1-1-05, στήλη: «Καθημερινά με το... Νίκο Ζαρμπαλά»)

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΖΙΜΑ

Προς τους πατριώτες και πατριώτισσες. Παίρνοντας αφορμή από την ανακοίνωση του Μορφωτικού Συλλόγου «Η Λάιστα Ζαγορίου» με έδρα την Θεσσαλονίκη, που με την ευκαιρία των ευχών προς τους συμπατριώτες μας Λαϊστινούς που αναφέρεται στα διάφορα έργα που έγιναν στη Λάιστα τα τελευταία χρόνια, συμπληρώνοντας τα 14 χρόνια ζωής, με τον πρόεδρό μας του Μορφωτικού Συλλόγου και Καθηγητή κύριον Ιωάννη Β. Κογκούλη της Θεολογικής Σχολής Πανεπίμίου Θεσ/νίκης και τα μέλη, και τον επίτιμο πρόεδρο Ιωάννη Βαρτζόπουλον με τη συνεργασία του Ιερέα Θεοδώρου Κύρου.

Μεταξύ των άλλων συγκαταλέγεται η ανακατασκευή του παρεκκλησίου του Αγίου Χαραλάμπους όπως και η κατασκευή της εκκλησίας του Αγίου Ευσταθίου. Για τα όσα έγιναν και όσα πολλά προσέφεραν για την ανέγερση της εκκλησίας έχω γράψει επανειλημμένα στις φιλόξενες σελίδες στα Λαϊστινά Νέα.

Για τη μεγάλη προσφορά χρημάτων της μακαρίτισας αδελφής μου Βασιλικής Μ. Σιούρη το 1986-87, της μακαρίτισας Χαρίκλειας μητέρα των αδελφών Διδώ-Νίτσας Π. Τσεφταρίδου του μακαρίτη και φίλου μας Στυλιανού Δεβελέγκα, Ασημούλας Καφέτσου. Με τη μεγάλη δωρεά οικοπέδου του Αντ/χου εν αποσ. Νικολάου Ζαχάρη, Μοναχόν Θεόπιστο, και Φωτεινής Γερολάμη, Μαρία Φωτίου, Αλεξάνδρα Λάλλα, Αθηνά Καλτσιόου, Βασιλική Παπούλια, Γεωργίου Μ. Σιούρη, Μαρίας Ιωαννίδου, Καλλιόπης Ζίμα, της εξαδέλφης μου Δέσποινας Τράγκα ή Τζίμα του φίλου μου Αλέκου Νάκου της κ. Ελένης Ράπτου της σύμψως Εμμ. Σαχρίλιον Μπένου και Πρόεδρον Παν/κού συνδέσμου Λαρίσης, Κυριακήν Μαργαρίτην Ιατρών. Και για μια άλλη φορά ευχαριστώ όλους που συντέλεσαν να τελειώσει η εκκλησία μας με τις λίγες ελλείψεις που έχουμε ακόμα στον εσωτερικό χώρο, της εκκλησίας του Αγίου Ευσταθίου, που η πρωτοβουλία ανήκει στο σύλλογο και ιδιαίτερα στον ακούραστο πρόεδρο Ιωάννη Β. Κογκούλη καθώς και στον επίτιμο πρόεδρο Ιωάννη Βαρτζόπουλο και την σύζυγό του Νίτσα που διαμένοντας στη Λάιστα αρκετά χρόνια αφ' ενός μεν προσέφεραν σεβαστό ποσό χρημάτων στην εκκλησία μας Αγίου Ευσταθίου και στην ανακατασκευή του Αγίου Χαραλάμπους.

Εξίσου δωρητής στο επιτελεσθέν έργο, παρακλήσι του Αγίου Χαραλάμπους είναι και ο αγαπητός μας συνεργάτης κ. Χρόνης Δρούγιας και η σύζυγός του κ. Μαρίκα Γκόρδη-Δρούγια οι οποίοι προσέφεραν για την αξιοποίηση της εκκλησίας και την αξιοποίηση της τοποθεσίας του Ναού με τοιχοποιίες άνω των 500.000 δρχ. Ύστερα από όλες αυτές τις εργασίες το έργο συντελέστηκε και δεν μένει παρά η Αγιογράφηση η οποία ξεκίνησε με παραγγελία στον Αγιογράφο κ. Λάμπρο Χριπατσίου διεύθυνση Ιουλίου 22 Θεσσαλονίκη Τ.Κ. 54643 τηλ: 2310-211059. Πιστεύω να βρεθούν και άλλοι πατριώτες και πατριώτισσες όπως η κ. Μαρία Χατζηλία-Καπετάνη, η Ελένη Γούδα, η διδα Αικατερίνη Μπούνα και ο Μιχαήλ Παπαργύρης. Αξίζουν συγχαρητήρια οι προαναφερθέντες συμπατριώτες μας και ο λόγος αυτός με ώθησε να γράψω για τα έργα και την προσφορά τους.

Με εκτίμηση και πατριωτική αγάπη
Αντ/πος και Ταμίας του συλλόγου για τη Λάρισα
Ιωάννης Δ. Τζίμας

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

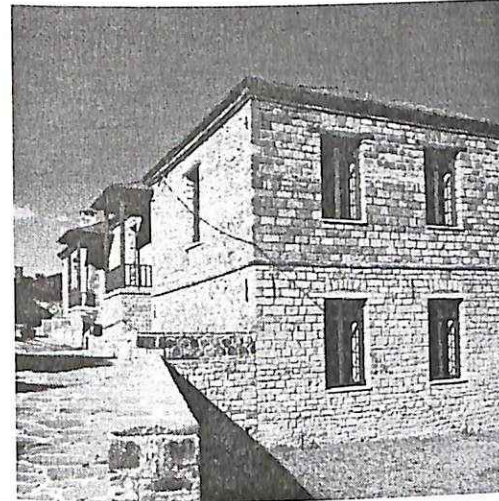
Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου χαιρετίζει ολόψυχα την υποψηφιότητα του Κάρολου Παπούλια, στο Ανώτατο Αξίωμα της χώρας. Η επιλογή του Κάρολου Παπούλια, καρπός πολιτικής συναίνεσης της κυβέρνησης και της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, εκφράζει απόλυτα το σύνολο σχεδόν του Ελληνικού Λαού, που ελπίζει στο πρόσωπο του ηπειρώτη κοινωνού αγωνιστή, να βρει αξιο συνεχιστή του έργου του προκατόχου του Κωστή Στεφανόπουλο.

Ιδιαίτερα εμείς οι Ζαγορίσιοι, αισθανόμαστε περήφανοι, καθώς ο μελλοντικός Πρόεδρος, διατηρεί συναισθηματικούς δεσμούς με το Ζαγόρι, παραδοσιακό σπίτι. Εμείς οι απόδημοι από τον Ελαφότοπο, στηρίζαμε απόλυτα την σύμφωνη απόφαση του Κων/νου Καραμανλή, να επιλέξει τον Κάρολο, στο ανώτατο αξίωμα της χώρας και δηλώνουμε ότι με τις μικρές δυνάμεις μας θα βρισκόμαστε πάντα στο πλευρό του, όπως και αυτός βρισκόταν και θα βρίσκεται πάντα δίπλα στον αγώνα από τα προβλήματα κάθε Ηπειρώτη.

Ο Πρόεδρος: Προκόπης Γκογιάννος
Ο Γ.Γ.: Πάυλος Εμμανουήλ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων στην Πυρσόγιαννη

Μια ωραία προσπάθεια των Πυρσογιαννιτών η έκδοση του καλλιτεχνικού πολύπτυχου αφιερωμένο στο «Μουσείο Ηπειρωτών Μαστόρων». Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους φίλους Πυρσογιαννίτες και τους ευχόμεθα καλή επιτυχία στο έργο τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Ιστορικής και Λαογραφικής
Εταιρείας Ζαγορίου

Βιβλιογραφία για τα φαρμακευτικά, τα αρωματικά βότανα και τα μελισσοτροφικά

Πολλοί με ρωτούν από πού μπορούμε να πάρουμε πληροφορίες για τα βότανα τα αρωματικά τα μελισσοτροφικά και τα αρωματικά.

Θα παρουσιάσω λοιπόν μια βιβλιογραφία και μια σύντομη κριτική για τα βιβλία που έχω υπόψη μου.

Α' ΒΟΤΑΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Μεγάλη εγκυκλοπαίδεια φαρμακευτικών βοτάνων. **ANDREW CHEVALLAN M.N.I.M.H** Εκδόσεις ΔΟΜΙΚΗ

Ένας πρακτικός οδηγός με περισσότερα από 550 βασικά φυτά και τις φαρμακευτικές χρήσεις των. Θα βρείτε αναλυτικά ποια είναι τα φαρμακευτικά βότανα, σε ποια ασθένεια μας χρησιμεύουν και σε άλλο μέρος για ποια ασθένεια θα χρησιμοποιήσουμε κάθε βότανο

Β' ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ και ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βύρωνας Σκρουμπή, Εκδόσεις ΑΓΡΟΤΥΠΟΣ 1998.

Στο πρώτο μέρος γράφει πού θα βρούμε τα βότανα, πώς θα τα συλλέξουμε, πώς θα τα συντηρήσουμε και πώς θα τα αξιοποιήσουμε. Επίσης πώς θα προστατέψουμε την χλωρίδα του τόπου μας..

Στο δεύτερο μέρος έχει από την μια σελίδα στοιχεία συνοπτικά για κάθε βότανο.

Το όνομά του ελληνικά, λατινικά και με την κοινή του ονομασία, σε ποια οικογένεια ανήκει, αναφέρεται στο ιστορικό του, κάνει μια συνοπτική περιγραφή για να μπορούμε να το βρούμε, γράφει πού φυτρώνει και πότε, πώς πολλαπλασιάζεται, πότε ανθίζει και πότε είναι έτοιμο για συλλογή. Τελειώνει με οδηγίες σε τι χρησιμεύει κάθε βότανο.

Από την απέναντι σελίδα έχει εγχρωμή την εικόνα του βότανου, ώστε να μπορούμε να το βρούμε εύκολα.

Η τιμή του είναι προσιτή, 20 ευρώ. Πωλείται και στο γραφείο του συλλόγου μας.

Γ' 150 βότανα 150 χρόνια ζωής

Κωνσταντίνος Κατσαμπούλα Φυσιολάτρη, λαογράφου, πρακτικού βοτανολόγου. Εκδόσεις ΔΡΟΜΩΝ 2004

Είναι φτηνό, έχει μόνο 12 ευρώ, αλλά καταπληκτικό βιβλίο. Στο πρώτο μέρος έχει γενικές οδηγίες για τα βότανα, πού θα τα βρούμε, πώς θα τα γνωρίσουμε, πότε και πώς θα τα συλλέξουμε. Πώς θα τα συντηρήσουμε, πώς θα τα αξιοποιήσουμε.

σουμ.

Στο δεύτερο μέρος έχει τις πιο συνηθισμένες ασθένειες και ποια βότανα θα χρησιμοποιήσουμε, αλλά και ποια βότανα θα μας δώσουν καλή υγεία, χωρίς να είμαστε άρρωστοι. Ειλικρινά είναι ένα καταπληκτικό βιβλίο.

Δ' Θεραπευτικά βότανα και υγεία

GERHARD WILLIAM Εκδόσεις Ντουντούμη

Στο βιβλίο αυτό θα βρούμε στοιχεία για την πρόληψη από μια ασθένεια, θα μάθουμε για τα αρωματικά φυτά, ποια είναι η υγιεινή διατροφή.

Ποιες είναι οι κατάλληλες δίαιτες και πώς να αδυνατίσουμε χωρίς προβλήματα. Έχει οδηγίες για την ομορφιά και ποια βότανα θα χρησιμοποιήσουμε. Θα βρούμε οδηγίες για σωστή διαβίωση και μακροβιότητα

Η τιμή του είναι 27 ευρώ.

Υπάρχουν και άλλα αξιόλογα βιβλία και πολλά περιοδικά που θα σας δώσουν αξιόλογες πληροφορίες. Ενδεικτικά θα αναφέρω την βοτανολογία των εκδόσεων Ψιχαλού και την βοτανολογία του Μπαζαίου.

Γιάννης Βακάμης

ΙΛΕΖ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Απολογισμός έτους 2004

Α' ΕΣΟΔΑ

- 1) Από Συνδρομές-προσφορές ενισχύσεις
- 2) Από τόκους έτους 2004
- 3) Από Υπόλοιπο 01.01.04

Σύνολον εσόδων έτους 2004

Β' ΕΞΟΔΑ

Ανάλυση εξόδων έτους 2004

- 1) Εκτύπωση εφημερίδας /φάκελλοι
- 2) Έξοδα διακίνησης εφημερίδας
- 3) Έξοδα διεκπεραίωσης εφημερίδας
- 4) Ενοίκια Γραφείου
- 5) Κοινόχρηστα Γραφείου
- 6) Εκδηλώσεις-Εκδρομή
- 7) Αγορά βιβλίων-Βιβλιοδεσία
- 8) Τοποθέτηση Ντέξιον ελαιοχρώματα γραφείου
- 9) Γραφική ύλη
- 10) Δ.Ε.Η.
- 11) Ο.Τ.Ε.
- 12) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.
- 13) Συνδρομές-Εισφορές
- 14) Μικροέξοδα Γραφείου
- 15) Εισπρακτικά 20% εις κον Μιχ. Παππά

Σύνολον εξόδων έτους 2004

Ιωάννινα 03.01.05

Προϋπολογισμός έτους 2005

Α' ΕΣΟΔΑ

- 1) Από Συνδρομές-Προσφορές ενισχύσεις
- 2) Από τόκους
- 3) Υπόλοιπο 31.12.04

Σύνολον εσόδων 2005

Β' ΕΞΟΔΑ

- 1) Εκτύπωση εφημερίδας/φάκελλοι
- 2) Έξοδα διακίνησης εφημερίδας
- 3) Έξοδα διεκπεραίωσης εφημερίδας
- 4) Ενοίκια Γραφείου
- 5) Κοινόχρηστα Γραφείου
- 6) Εκδηλώσεις-Εκδρομή
- 7) Αγορά βιβλίων-Βιβλιοδεσία
- 8) Γραφική Ύλη
- 9) Δ.Ε.Η.
- 10) Ο.Τ.Ε.
- 11) ΔΕΥΑΙ
- 12) Συνδρομές-Εισφορές
- 13) Μικροέξοδα Γραφείου
- 14) Εισπρακτικά Δικαιώματα

Σύνολον εξόδων έτους 2004
Υπόλοιπον 31.12.05

Σύνολον

Ο Γ. Γραμματέας: Β. Τζιόβας

Ο Ταμίας: Γ. Τσεκούρας

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΩΡΕΕΣ

Ασπραγγέλοι

— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων ευχαριστεί θερμά την Ευρύκλεια Καμτσικά για την προσφορά 100 δολλαρίων εις μνήμην του Ιωάννη Κώστα.

Το Δ.Σ.

Βίτσα

— Με τη συμπλήρωση ενός χρόνου από την κοίμηση της λατρευτής και αλησμόνητης μάνας τους ΙΠΠΟΛΥΤΗΣ ΚΑΡΕΤΣΗ, τα παιδιά της απέστειλαν χρηματικά ποσά αντί μνημοσύνης στις κεντρικές εκκλησίες Άνω και Κάτω Βίτσας.

Επίσης, για τον ίδιο σκοπό, πρόσφεραν πλούσια τρόφιμα στις Εστίες Αγάπης Χριστού Υμηττού και Πειραιά για τη σίτιση απόρων και αναξιοπαθούντων συνανθρώπων μας.

— Η οικογ. Ανδρέα Βαταβάλη στη μνήμη **Ελευθερίας Ι. Νικολαΐδου** αντί στεφάνου κατέθεσε χρηματικό ποσό στον Ιερό Ναό Κοιμ. Θεοτόκου Κ. Βίτσας.

— Οι οικογ. Νεοπτόλεμου Βασδέκη, Δημητρίου Χαντζαρόπουλου και Λάμπρου Μπιτσαβά στη μνήμη **Ευγενίας Ν. Ζωΐδη** αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικά ποσά στον Ιερό Ναό Κοιμ. Θεοτόκου Κ. Βίτσας.

— Η οικογ. Δημητρίου Καρέτση αντί μνημοσύνης της μητρός **Ιπολλύτης Σ. Καρέτση** κατέθεσε χρηματικά ποσά στους Ιερούς Ναούς α) Κοιμ. Θεοτόκου και β) Παμεγγίστων Ταξιάρχων Βίτσας.

— Στη μνήμη του Στρατηγού Στρατιωτικής Δικαιοσύνης **Θεμιστοκλή Αριστ. Δεματάτη** προσέφεραν στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κ. Βίτσας χρηματικό ποσό: Η σύζυγός του Ζηνοβία Δεματάτη και οι οικογένειες των παιδιών του Κων/νου Θεμ. Δηματάτη και Αριστεΐδη Θεμ. Δηματάτη.

Οι εκκλησιαστικές επιτροπές ευχαριστούν.

Κάτω Σουδενα

— Στο Μορφωτικό Σύλλογο του χωριού προσφέρουν για την Εκκλησία του Σωτήρα η Νίκη Σιουσιοπούλου 100 ευρώ και η Εφη Σιουσιοπούλου 300 ευρώ.

Ο Σύλλογος ευχαριστεί.

Προσφορές για τις στολές του μικρού χορευτικού

— Η Αθηνά Σάρρου και Μαίρη Δερδεμέζη 100 ευρώ εις μνήμην των γονέων τους Χριστοδούλου και Λουκίας Καλλιδή και της θείας τους Ελένης Καρετσοπούλου.

— Η οικογένεια Ιωάννη Φωτιάδη 50 ευρώ.

Πωλούνται στους φραγκάδες Ζαγορίου Νερόμυλος παραδοσιακός και δύο οικόπεδα στο κέντρο του χωριού.

Πληροφορίες 2651079514
κα Κανίκα-Πετρέλη Μαριγώ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο Παύλος Εμμανουήλ προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 30 ευρώ.

Η ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Βολογιαννίδης Χριστόφορος

ΕΥΡΩ 50

Ράδη Φερενίκη
Λαζαρίδης Κώστας
Μεσσαλά Πιπίτα
Λέντζαρης Ιωάννης
Βοκοτόπουλος Παναγιώτης
Φανίκος Στέφανος
Πανταζής Κων/νος

ΕΥΡΩ 40

Πασπαλιάρης Ιωάννης
Πιζάνιας Μανώλης
Μαντίας Νικόλαος

ΕΥΡΩ 30

Χαρισιάδου Νίνα
Κυριακάκου Γεωργία
Δούβλης Βασίλειος
Δούβλη Κλεοπάτρα
Γεωργίου-Μάρκου Ανδρομάχη
Δόνος Βασίλειος
Ρέντζος Παναγιώτης
Παππά Αλεξάνδρα
Κοντούρη Αννίκα
Τζόκας Κώστας
Καλύβας Επαμεινώνδας
Λίλη Δωροθέα
Βογά Μαρία
Αργύρη Κική
Χατζηαμηνάογλου Μαρία
Κωνσταντίνου Μιχαήλ
Λιάρου Πελαγία
Δόση Κλεοπάτρα
Κωνσταντής Απόστολος

ΕΥΡΩ 25

Γκοτzaamάνης Κώστας

ΕΥΡΩ 20

Φερεντίνος Ιωάννης
Κάτσανος Παναγιώτης
Καπελίδης Σπύρος
Χαντέλης Βασίλειος
Γούσιος Κων/νος
Πετρίδη Ελένη
Τσουμάνης Δημήτριος
Μωυσιάδης Χρυσόστομος
Μπούλτης Γεώργιος
Σταυρόπουλος Αθανάσιος
Μουτσοπούλου Νίκη
Γιακουμής Ευάγγελος
Τσιλίδης Αναστάσιος
Σκαρβέλη-Τσιμποπάνη Μαρίνα
Γκράτζιος Χρήστος
Τσένη Καλλιρόη
Τσίναβος Σπύρος
Λέκκος Δημήτριος
Μανδαλάς Κων/νος
Βούρβος Νίκος
Πασπαλιάρης Υεοφάνης
Αναγνωστόπουλος Χριστόδουλος
Ταπεινόπουλος Γεώργιος
Ξάνθος Μιχαήλ
Βανδέρης Απόστολος
Καραΐσκος Κώστας
Μπέλλου-Ραβενίδου Παρασκευή
Βαρτζώκα Αλεξάνδρα
Βαρτζώκα Γεωργία
Ιωαννίδης Θεόδωρος
Κολόμβου Άννα
Πετράκη Ειρήνη
Τσίλης Απόστολος
Λογοθέτης Θωμάς
Λογοθέτης Νικόλαος
Χατζής Κων/νος
Οικονόμου Γεώργιος
Ζηκόπουλος Κων/νος
Βούρβος Κων/νος
Οικονομίδης Γεώργιος
Κοντονάσιος Χρήστος
Δάφνη Φρειδερίκη
Παπαδιαμάντης Κώστας
Κουρτέση Αριάδνη
Ζέρης Βασίλειος

Κωστόπουλος Μιχαήλ
Τόλογλου Οδυσσεύς
Μάρκος Δημήτριος
Τσουμάνης Άρης
Μητροπούλου Αικατερίνη
Μυλωνά Περσεφόνη
Τόλογλου Ανδρέας
Τσαλαβράς Ιωάννης
Παπαποστόλου Σωτηρία
Γενναδίου Βασιλική
Μπούλτης Στέφανος
Μπουκουβάλα Ιωάννα
Μάνθος Πολύκαρπος
Καραβίδας Νίκος
Θεμελή Ολυμπία
Τσιμόπουλος Κώστας

ΕΥΡΩ 15

Κατσαρού-Παπαδοπούλου Χαρίκλεια
Τσονίδης Γιάννης
Αργύρη Νέλλη
Ράπτη Μαρία
Βαρδάκη Άννα
Μάτσας Χρήστος
Καρβούνη Γεωργία
Τσεκούρας Θεοφάνης
Τσεκούρας Γεώργιος
Τσεκούρα-Λαμπροπούλου Πόλυ
Λάμπας Βασίλειος
Καρμύρη-Ιωαννίδου Όλγα

ΕΥΡΩ 10

Κουμπάρου Γεωργία
Ζήση Ελένη
Ζήσης Γεώργιος
Ζήση Δημήτρα
Παπαδόπουλος Κων/νος
Μιχαλοπούλου-Βέλλη Κούλα
Κλούμπας Γιάννης
Σακκάς Ευάγγελος
Ντιναλέξης Ευριπίδης
Τσολίγκα Παναγιώτα
Δαρίτσης Βράνος
Τσέφας Γεώργιος
Παναγιώτου-Τσέφα Φωτεινή
Φίτσιος Χρήστος
Ιγνατιάδης Γεώργιος
Παπαχρήστου Κων/νος
Στοιγιάννης Βασίλειος
Μπουνόβας Χάρης
Λέκκος Ιωάννης
Λιόντος Αθανάσιος
Λιόντος Παναγιώτης
Λιόντου-Τσελεπίδου Κλεονίκη
Αναγνωστοπούλου Ιωάννα
Κοντοδήμου Βασιλική
Κοντοδήμου Καίτη
Μπούνας Δημήτριος
Τσένης Πύρρος
Βορόπουλος Γιάννης
Βαταβάλη Ηλέκτρα
Καλογήρου Ηλίας
Καλογήρου Αικατερίνη
Μπάσιου Φιλομήλα
Δάλλας Πολύβιος
Κοινότητα Πλατάνου «Τσερίτσαϊνα»
Δάφλου Ελένη
Καραμπάς Γεώργιος
Στυλίδης Χρήστος
Φανίκα-Πετρέλη Μαριγώ
Καραγιάννης Δημήτριος
Καραμπάς Βασίλειος
Αγόρης Βασίλειος
Σοφianoπούλου Αλκμήνη
Ζινδριλής Χριστόδουλος
Ζινδριλής Γιώργος
Φράγκα Λαμπρινή
Ντιναλέξη Αθηνά
Πατουλίδου Ειρήνη
Πιτσιλού Χριστίνα
Νικολάτου Ιφιγένεια
Ρογκόκης Ευστάθιος

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

Α' Αντιπρόεδρος

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Β' Αντιπρόεδρος

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Γεν. Γραμματέας

ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ταμίας

ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΛΛΥ

Μέλος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

Μέλος

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

Συνδρομές, εισφορές
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπωλείο

ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Τηλ. 26510 26266

Ιωάννινα 45444

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Ετήσια ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 10 ΕΥΡΩ

Ευρώπης 30 ΕΥΡΩ

Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπερή)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44